

Leto X
Jesenice, 22. marca 1968

Številka 12

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železara«, Železarna Jesenice. Telefon int. 758 in 724 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Mnogo naših sodelavcev je pretekli četrtek pozorno spremljalo na ekranih razgovor o slovenskih železarnah

Nekaj o težah za nov zakon o zdravstvenem varstvu

Že več mesecev so v razpravi teze o novi ureditvi zdravstvenega zavarovanja z namenom, da se ustvari tak sistem zdravstvenega zavarovanja, ki bi bil čim bolj prilagojen zahtevam reforme.

Nov sistem naj bi v temeljih spremenil odnose med zavarovancem in njegovo delovno organizacijo ter zdravstvenim zavarovanjem.

Socialno zavarovanje je v naši državi prešlo že več razvojnih stopenj in se še naprej izpopolnjuje. Sedanji samoupravni sistem je nastal že pred 16. leti iz državnega zavarovanja. Kljub temu, da se je ta samoupravni sistem stalno dopolnjeval, pa so glede na napredek naše družbene ureditve v sedanjem sistemu zavarovanja ostali še občutni ostanki starega državnega zavarovanja. Ta ugotovitev velja za vse panoge socialnega zavarovanja, posebno pa to velja za zdravstveno zavarovanje, ker ni enako hitro kot naša ekonomika, sledilo družbenemu razvoju. Zaradi tega smo sedaj pred odgovorno nalogo, da ta samoupravni sistem prilagodimo zahtevam reforme, ki pa je to vprašanje še bolj zaostroila.

Teze predlagajo, naj bi bil bodoči sistem zdravstvenega

zavarovanja osnovan na naslednjih postavkah:

Zdravstveno zavarovanje naj bi bilo v bodoče razdeljeno na tri organizacijsko in finančno samostojne sisteme in sicer: na osnovno zdravstveno varstvo vseh državljanov, na zdravstveno zavarovanje v primeru nesreče pri delu in poklicne bolezni ter na zdravstveno zavarovanje delavcev in kmetov.

Zavarovanci bi dobili pravico samostojnega odločanja o vrsti, obsegu in načinu uveljavljanja pravic iz zavarovanja, pri tem pa bi zakon predpisoval le minimum, izpod katerega se nivo pravic ne bi smel določiti.

Organizacijske oblike in način izvajanja zavarovanja bi določali zavarovanci sami, ki bi se lahko združevali v skupnosti zavarovanja in v združenja teh skupnosti.

Administrativno izvajanje zdravstvenega zavarovanja bi poverjale skupnosti organizacijam, ki jih same izberejo, le zdravstveno varstvo se v težah prepušča v izvajanje zdravstvenim zavodom, s katerimi bi skupnosti zdravstvenega zavarovanja sklenile pogodbo.

Osnovno zdravstveno varstvo vseh občanov naj bi po-

(nadalj. na 2. str.)

Sto let industrijske proizvodnje jekla na Jesenicah

Iz prispevka k 100-letnici naše Železarne, z dne 8. marca, je mogoče ugotoviti, da se železarstvo na Gorenjskem ponaša z znamenitimi datumi glede na starost kot tudi na pomembnost. V dolgem obdobju več kot 500 let nazaj bi na osnovi ohranjenih dokumentov o razvoju železarstva na Gorenjskem lahko našli pomembne prelomnice, tako s tehnološkega kot tudi z družbeno-političnega vidika. Ko pa danes, ob odločnem stremljenju, da postanemo enakopravnejši sestavni del svetovnega železarstva, ugotavljamo, da so se prav pred sto leti združile številne majhne, skoraj nepomembne obrtniške delavnice v za takratne razmere močno industrijsko družbo, je za nas letnica 1869 prav gotovo najpomembnejša.

Takrat, pred sto leti, se je proizvodni proces moderniziral in dobil industrijsko organizacijo dela, skratka gorenjsko železarstvo je takrat povzemalo in pričelo uvajati plodove permanentne industrijske revolucije 19. stoletja. In danes lahko ugotavljamo, da smo ponovno dozoreli za nove temeljite, tako tehnološke kot tudi organizacijske posege.

Današnje in takratne spremembe sicer ne moremo primerjati niti po obsegu, niti po kvaliteti, lahko pa rečemo, da imajo v svojem bistvu mnogo skupnega, kajti velika naloga naše železarske industrije je danes v tem, da pridemo v korak vsaj z razvitejšo industrijo te zvrsti v srednji Evropi in stoletnica bo dobila svojo pravo veličino šele takrat, ko bomo videli iz programa našega skupnega dela jasnejši cilj.

Iz zgodovine bazične industrije, še posebej to velja za črno metalurgijo, je lahko ugotoviti, da je iz državno strateških razlogov bila v pretežni meri protekcionistično zaščitena. Protekcionizem črne metalurgije se je ohranil vse do današnjih dni. Vendar s to razliko, da se ta v svoji klasični obliki vedno bolj pojavlja v manj razvitih državah, ko se te hočejo sicer za ceno uspešnosti svojega narodnega gospodarstva, gospodarsko in s tem tudi politično osamosvojiti.

Razvitejše države pa z relativno nasičeno gospodarsko dejavnostjo na svojem področju preprečujejo selitev kapitala iz manj donosnih v donosnejše panoge. Za ohranitev kot tudi za izpopolnjevanje gospodarske strukture pa ne služi več stari togi protekcionistični sistem, ampak vedno močnejši vpliv države, predvsem s svojo intenzivno internacionalizacijo svojega gospodarskega področja. Na čelu bazične industrije, katera daje impulz celotnemu gospodarstvu, pa še vedno stoji železarska in-

ganje produktivnosti, država pa z mednarodnimi gospodarskimi sporazumi širi tržišče in s tem omogoča nadaljnjo specializacijo in poglobljeno mednarodno delitev dela.

Mnogo se lahko naučimo iz rešenih in tudi nerešenih problemov razvitejše, nam sorodne industrije na zapadu in vzhodu. Vendar pa si moramo biti na jasnem, da glede na stanje in položaj v naši panogi nismo sposobni se enakopravno udeležiti mednarodne delitve dela. In ravno danes, ko smo pred pragom stoletnice industrijske proizvodnje jekla na Gorenjskem, smo odločeni, da si v najkrajšem možnem času ustvarimo pogoje, da bomo lahko odprli vrata tuji industriji in da bo naša lahko enakopravneje nastopila na tujih tržiščih. Da pa bomo to lahko dosegli, moramo za naše prehodno obdobje

(nadalj. na 2. str.)

Jugoslovanska proizvodnja surovega jekla v letu 1967

Proizvodnja surovega SM in elektro jekla v letu 1967 je iz znanih vzrokov ni bila večja kot v letu 1966, temveč celo manjša. Tako je bil pri proizvodnji SM jekla izpolnjen plan samo z 92,5 %, medtem ko je bila skupna količina za 19.993 ton nižja kot v letu 1966. Proizvodnja elektro jekla je bila samo 90 % planirane količine in za 13.845 ton nižja kot v predhodnem letu.

Proizvodnja posameznih železarn je bila v tonah naslednja:

SUROVO SM JEKLO			
železarna	1967	1966	indeks 67/66
Zenica	886.709	860.811	103,0
Jesenice	306.322	318.410	96,2
Sisak	175.948	171.112	102,8
Smederevo	75.404	78.266	96,3
Nikšič	53.856	76.681	70,2
Štore	36.735	38.517	95,3
Ravne	14.988	26.158	57,3
skupaj	1.549.962	1.569.955	98,7

SUROVO ELEKTRO JEKLO			
železarna	1967	1966	indeks 67/66
Zenica	20.189	23.471	86,0
Jesenice	65.257	72.571	89,9
Sisak	35.094	26.829	130,8
Smederevo	7.062	7.735	91,2
Nikšič	68.710	82.412	83,3
Ravne	77.222	74.365	103,8
skupaj	273.534	287.383	95,2

SM in elektro surovo jeklo skupaj:			
	1967	1966	indeks 67/66
	1.823.496	1.857.338	98,2

(Po biltenu ZJŽ)

Volitve so pred nami

Temeljni zakon o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah določa, da morajo biti vsakoletne volitve samoupravnih organov izvedene do konca meseca aprila. Volitve v samoupravne organe razpisuje delavski svet najkasneje mesec dni pred dnem volitev. Na podlagi teh določil temeljnega zakona o volitvah bo delavski svet Železarn, na prvi prihodnji seji, ki bo ob koncu meseca marca, razpisal volitve v delavski svet Železarn, v delavske svete delovnih enot in za predsednike zborov delovnih enot. Čeprav je od razpisa do samih volitev dovolj časa za vse priprave, bi vseeno rad v tem sestavku obnovil postopek za kandidiranje članov tako v delavski svet Železarn kot v delavske svete delovnih enot in za predsednike zborov delovnih enot.

Z uveljavljanjem novega volilnega sistema pri nas, smo v načelu spremenili tudi način kandidiranja članov za samoupravne organe. Pred tem je imela pravico kandidiranja sindikalna organizacija, po novem sistemu, ki je obdelan tudi v našem statutu in v poslovniku za delo delavskega sveta Železarn, pa imajo izključno pravico kandidiranja zbori delovnih ljudi oziroma določeno število zaposlenih v enoti, ki kandidira svoje člane. Sindikalna organizacija s tem ni izključena od kandidiranja, vendar je njena vloga sedaj bolj političnega značaja, zato pa še toliko bolj odgovorna. Letošnje volitve samoupravnih organov bodo še posebej pomembne zato, ker je odgovornost samoupravnih organov pri uresničevanju načel gospodarske in družbene reforme vedno večja in zato, ker letos preteče mandat, razen nekaterih izjem, vsem predsednikom delavskih svetov in zborov. Torej bodo delovne enote morale pri kandidiranju skrbeti tudi o tem, da bodo med kandidati tudi možni kandidati za predsednika. Predsednike zborov delovnih enot pa bodo delovne enote posebej kandidirale.

Za kandidiranje članov samoupravnih organov predsednik zbora delovne enote skliče zbor. Za razliko od običajnih zborov, je treba na tem zboru, poleg predsednika izvoliti še dva člana v delovno predsedstvo. Na tem zboru se vodi zapisnik na posebnem obrazcu, ki ga bo delovnim enotam pravočasno dostavila volilna komisija.

Kandidiranje poteka tako, da ima vsak član delovne enote pravico predlagati enega kandidata za člana delavskega sveta delovne enote ali za člana delavskega sveta Železarn in če ta predlog podprejo vsaj trije člani delovne enote se kandidata vpiše na kandidatno listo. Bilo bi dobro, če bi za te zbere v delovnih enotah pripravili šolske table in kreda ali kaj podobnega, da bi bilo kandidiranje bolj razvidno. Kandidiranje traja na takšen način toliko časa, dokler ni na kandidatni listi vpisanih najmanj toliko kandidatov, kolikor jih enota voli v samoupravni organ. Lahko pa je vpisanih več in v tej smeri ni omejitve. Ko ni več predlogov in ko predsednik ugotovi, da je na kandidatni listi vpisanih dovolj kandidatov, daje predsednik celotno kandidatno listo na glasovanje. To je sedaj kandidatna lista zbora delovne enote.

Poleg takšne kandidatne liste pa imajo člani delovne skupnosti delovne enote pravico predlagati samostojno kandidatno listo. Takšna kandidatna lista se mora upoštevati, če jo je predlagala desetina vseh članov delovne enote, vendar ne manj kot pet, oziroma v delovnih enotah, ki imajo več kot 500 zaposlenih pa najmanj 50 članov. Število kandidatov na takšnih kandidatnih listah ni omejeno v nobenem pogledu. To je sedaj kandidatna lista določenega števila članov delovne enote.

O kandidiranju se sestavi zapisnik na posebnem obrazcu, predloženi kandidati pa morajo svojo kandidacijo potrditi s svojim podpisom v zapisniku. Kandidati s kandidatne liste določenega števila članov pa morajo svojo kandidacijo potrditi s podpisom na kandidatni listi.

Nekaj o tezah za nov zakon o

(nadalj. s 1. str.)

stalo na osnovi teh posebna organizacija. V njej bi se pripravile osnovne oblike zdravstvenega varstva posebnim kategorijam prebivalstva in se izvajale nekatere oblike splošne preventive kot je zdravstveni nadzor nad živili, higienske razmere v delovnem, stanovanjskem in šolskem okolju. Ta organizacija bi sprejemala tudi ustrezne ukrepe za preprečevanje nalezljivih bolezni, vključno tuberkulozo in spolne bolezni. Nadalje zdravljenje duševnih bolnikov, varstvo žena v zvezi z nosečnostjo in porodom, zdravljenje novorojenčkov, majhnih in predšolskih otrok in šolskih otrok do 15. leta starosti. Odkrivanje rakastih obolenj in diabetesa ter zdravstveno vzgojo prebivalstva.

Republiški predpisi bi lahko te ukrepe osnovnega zdravstvenega varstva še razširili na podlagi možnosti in potreb.

Tako je v okviru osnovnega zdravstvenega varstva, ki naj bi ga bodoči sistem zagotovil vsem občanom, zajeto nekaj dosedanjega zdravstvenega zavarovanja in nekaj tistega, kar so doslej financirali in izvajali državni organi, kot so ukrepi splošne skrbi za občane. Za to obliko zdravstvenega zavarovanja bi se ustanovil namenski sklad, ki bi ga opravljali občani določenega območja. Upravne organe sklada bi volili z neposrednimi volitvami. Sredstva tega sklada bi se zbirala na podoben način kot sedaj za zdravstveno zavarovanje iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja, kmetijske in druge dejavnosti.

S tem skladom bi dobili novo organizacijo, v kateri bi se združevali občani, ki bi zbirali prispevke za tisti del zdravstvenega varstva, ki ga jim že danes nudijo zdravstveno zavarovanje delavcev in kmetov, družbeno politične skupnosti in delovne organizacije, pa za tistega, ki gre že danes v njihovo breme.

Postavlja se vprašanje, zakaj je treba izdajati iz sedanjega sistema en del varstva in ga kombinirati z določenimi oblastvenimi funkcijami, ki pripadajo državi zaradi tega, ker se ne more prepustiti izvajalcu varstvenih ukrepov (zdravstveni nadzor). S tem ustvarjamo le še novo samoupravno organizacijo z vsemi njenimi organi, ki bo zdravstveno varstvo samo podražila. Ne zagotavlja pa nobenih novih, niti večjih pravic. Če pričakujemo, da bi se na ta način zagotovile te pravice enako po vsej državi, ni realno, ker je dejanska realizacija pravic bistveno različna tudi ob zakonskih zagotovilih, saj je odvisna od razvitosti zdravstvene mreže in končno tudi od zdravstvene prosvetljenosti prebivalstva.

Zdravstveno zavarovanje v

primeru nesreče pri delu in poklicnih boleznih so dolžne z zavarovanjem zagotoviti za člane svojih delovnih skupnosti delovne organizacije same in sicer:

Celotno zdravstveno varstvo v zvezi z nesrečo pri delu in v zvezi s poklicnim obolenjem, vključno nadomestilo osebnega dohodka za ves čas nesposobnosti za delo.

Zasebni delodajalci so dolžni na isti način zavarovati svoje delavce. Osebe, ki opravljajo samostojni poklic, pa morajo same plačevati prispevke za to zavarovanje.

Delovne organizacije in zasebni delodajalci ali občani sami pa se lahko zavarujejo pri kateri koli skupnosti zavarovanja, tudi pri skupnosti individualnega zavarovanja.

Delovne organizacije lahko ustanovijo svoje skupnosti za te vrste zavarovanja.

Po alternativni v tezah bi delovne organizacije lahko omenjeno varstvo zagotovile svojim delavcem na kakršen koli drug način, lahko tudi brez zavarovanja neposredno v breme lastne organizacije.

Prispevek za to zavarovanje bi plačevale organizacije. Višina pa določil zavarovalna skupnost s svojo tarifo (čim večji bo riziko glede na varnost, tem večja bo premija).

Obseg pravic iz tega zavarovanja ne bi bil prepuščen odločitvam zavarovalne skupnosti oziroma zavarovancem, temveč bi zakon sam določil obseg pravic na sledeč način:

— Vse oblike medicinske pomoči, ki so potrebne, da se čim prej odpravijo ali zmanjšajo posledice nesreče pri delu ali poklicni bolezni.

— Nadomestilo osebnega dohodka najmanj v višini, ki jo bo predpisal republiški ali zvezni zakon.

— Pri stroških tega zavarovanja ne bi bilo dovoljeno uvažanje prispevka zavarovancev, temveč bi šli stroški v celoti v breme organizacije, kateri bi delovna organizacija zaupala izvajanje zavarovanja.

V predlagani organizaciji gre za spremembo, ki naj bi močnejše spodbudila delovne organizacije za pospeševanje higiensko-tehničnih in varnostnih ukrepov.

Sam interes zavarovanca za zniževanje stroškov pa ostane pri tem povsem ob strani, ker se le-ta ne pojavlja več kot aktiven, temveč kot pasiven dejavnik v zavarovanju. Vprašanje je ali je tak ukrep toliko pomemben, da bi zaradi njega izločili to obliko zavarovanja iz sedanjega sistema in jo organizirali povsem na novo. To še toliko bolj, ker glavni stroški nastajajo na področju invalidsko pokojninskega zavarovanja. Iz gornjega se vidi, da bi vsaka organizacija sama nosila riziko stroškov zaradi nesreče pri delu in poklicnih bolezni. Ali je to možno ali ne, bomo razpravljali v zvezi s tezami o bodočem zdrav-

stvenem zavarovanju delavcev.

Pri zdravstvenem zavarovanju delavcev nastopajo kot zavarovalci delavci sami, ki si po načelu solidarnosti zagotavljajo zdravstveno varstvo iz denarja, ki ga plačujejo za zdravstveno zavarovanje. Predvidena je tudi udeležba zavarovancev v stroških zdravstvenega varstva, kar se že po obstoječih predpisih delno uvaža, kot prispevek za zdravlila, prevozi z rešilnim avtomobilom, hišni obiski itd. Obseg zavarovanja na področju zdravstvenega zavarovanja bi predstavljalo torej vse, kar ne pokriva splošno zdravstveno varstvo državljanov in pa zavarovanje za primer nesreče pri delu ali poklicne bolezni.

V okviru tako določenega obsega zavarovanja, pri čemer predstavlja spodnjo mejo pravic le minimalna norma, ki jo je sprejela naša država z ratifikacijo konvencije o minimalni normi socialne varnosti iz leta 1952 in še dve konvenciji iz leta 1927. Vse, kar gre prek tega, pa bi bil predmet proste presoje in finančnih možnosti

100 let industrijske proizvodnje jekla na Jesenicah

(nadalj. s 1. str.)

ostati ustrezno zaščiteni in da smo v izvoz orientirani le v toliko, da ostanemo z našimi artikli v stalnem stiku z dosežki na svetovnem trgu in da dejansko izvažamo le viške, tako da ne bi bistveno hromili našo finančno sposobnost. Vzrok za to ni iskati samo v naši nižji produktivnosti in iz poznanih razlogov nižje rentabilnosti, ampak tudi v specifičnosti svetovega trga, kjer je nujno razlikovati izvozne in domače cene, kajti druge so skoraj vedno za 15 do 25 % višje od prvih. Vsak naš izvoz se lahko realizira le v okviru izvozne cene, to je pod pogoji neodvisnega svetovnega trga. Države gospodarskih skupin pa prodajo svoje izdelke v partnersko državo več ali manj pod istimi pogoji kot na domačem trgu. Sicer pa imamo tudi praktičen dokaz iz dogodkov na tržišču črne metalurgije v državi leta 1957, da še ni pogojev za sprostitev, kajti za panogo, ki je bila tudi vsa leta po vojni osnova za splošni gospodarski napredek dežele in v katero je bilo toliko vloženega, ima tudi v današnji politiki, ki končno postaja odločilni faktor ekonomske računic, samo eno izbiro: pot naprej!

P. E.

zdravstvenem...

skupnosti zdravstvenega zavarovanja.

Konvencija pa predstavlja le minimalne pravice do zdravstvenega varstva zato, da je bila omogočena ratifikacija konvencije tudi manj razvitim deželam. Nastaja vprašanje, če je zagotovitev samo takega varstva ustrezna pri nas glede na zdravstveno prosvetljenost in potrebe zavarovancev, kakor tudi na stopnjo razvoja naše države. Prav gotovo bodo nekatere skupnosti zdravstvenega zavarovanja imele možnost, da to raven dvignejo daleč nad minimum. Nekatere pa ne bodo mogle in bodo lahko ostale samo na minimalnem zdravstvenem varstvu, če prodre stališče v težah, da je vsaka delovna organizacija nosilec zdravstvenega zavarovanja.

V načelu bi bila vsaka organizacija samostojen nosilec zavarovanja, če bo le izpolnjevala pogoje, ki bodo določeni (stabilna materialna osnova za pokrivanje stroškov). Te pogoje bodo lahko izpolnjevale vse velike organizacije, medtem ko se bodo manjše organizacije morale vključevati (zasebni delodajalci, upokojeanci itd.) na profesionalni ali teritorialni osnovi zdravstvenega zavarovanja. V taki strukturi pride do tega, da obremenitev ne bi dopuščala več kot minimalne pravice iz zavarovanja. Če primerjamo breme za zagotovitev zdravstvenega zavarovanja v minimalnem obsegu z maso osebnega dohodka kot osnovo za prispevke, bo večje breme v ekonomsko slabih organizacijah in skupnostih, pravice pa bodo iste. Pod minimum zdravstvenega varstva organizacija ali skupnost ne bi smela iti. Iz tega izhaja vprašanje, ali v taki organizaciji zavarovanja še delujeta načeli vzajemnosti in solidarnosti, ki jih poudarjajo tudi teze.

Vzajemnost socialnega zavarovanja se izraža v tem, da se zavarovanci določenega teritorija združujejo v nevarnostne skupine in s prispevki, ki jih vplačujejo, ustvarjajo sklade, iz katerih se krijejo ekonomska in druga škoda, ki jo utrpi zavarovanec ali njegova družina. Vzajemnost socialnega zavarovanja zahteva, da je skupina, za katero se izvaja socialno zavarovanje, ekonomsko dovolj močna, da prenese nepričakovane dogodke, ki povzročajo stroške. Zaradi tega ni mogoče postaviti zavarovanja na poljubno osnovo v organizacijskem pogledu. Načelo solidarnosti v socialnem zavarovanju je eno temeljnih načel, po katerem se loči od individualnega zavarovanja. Solidarnost zavarovancev zahteva, da vsi zavarovanci prispevajo za potrebe zavarovanja enak delež, ne glede na to, kakšno individualno tveganje za sklade predstavlja. Naše socialno zavarovanje

je po načelih ustavne ureditve zasnovano na načelih vzajemnosti in solidarnosti. Zaradi tega je nemogoče, da bi se lahko vsak posameznik ali delovna skupnost vključile v zavarovanje s prispevki, ki bi jih sama imela za primerne ali znosne za skupnost.

Ne glede na to, kakšno varstvo kdo želi, mora biti za določene pravice obvezno vključen v solidarnostno skupino, če želimo, da bo naše zavarovanje še socialno.

Organizacija zdravstvenega zavarovanja oziroma sklad, ki naj pokriva obveznosti do zavarovancev, iz zavarovalno tehničnih razlogov se ne more poljubno oblikovati. Riziki bolezni, nesreč pri delu itd. se ne pojavljajo v zakonitem zaporedju, niti ne v zakonitem številu niti pri posameznikih niti v organizaciji. Zakonitost postanejo le, če je delovna org. zadosti velika in zajema potrebno število članov delovne skupnosti. Stroški zdravstvenega varstva so enaki za zavarovance z nizkimi osebnimi dohodki kot za tiste, ki imajo visoke osebne dohodke. Prav tako so enaki stroški zdravljenja za tistega, ki je zaposlen v organizaciji s tisoč ali več delavci, ali pa za tistega, ki dela v organizaciji s tremi delavci. Izpad enega delavca v organizaciji s tisoč ali več delavci pomeni neprijetno manjšo obremenitev kot v tisti organizaciji, kjer so zaposleni samo trije delavci. Zaradi tega ni vsaka organizacija ne glede na svojo velikost sposobna biti zavarovalna skupnost, če želimo zagotoviti državljanom neko določeno enotno zdravstveno varstvo.

Ker ne more biti vsaka organizacija samostojen nosilec zavarovanja, mora priti do združevanja v skupnosti, katere morajo biti dosti velike, da z dohodki pokrivajo vse potrebe zavarovancev.

S tem pa se takoj postavi vprašanje, ali obvezno ali prostovoljno združevanje v skupnosti.

Prostovoljno združevanje ima enake negativne posledice kot prostovoljno zavarovanje samih zavarovancev. Po interesnem načelu se združujejo organizacije tako, da ne vzamejo v svojo sredo slabših organizacij in tako ostanejo zunaj ekonomsko močnih organizacij same majhne ekonomsko slabe organizacije (zavarovanci pri privatnikih, upokojeanci itd.). S tem pa seveda celotna organizacija zavarovanja ni več zasnovana na načelu solidarnosti, ker pri enakih pravicah različno obremenjuje zavarovance oziroma pri enaki obremenitvi enim daje večje pravice kot drugim. To pa verjetno ni sprejemljivo.

Za ilustracijo gornjih ugotovitev si oglejmo, kakšno je stanje v naši komunalni skupnosti v skladu zdravstvenega zavarovanja.

(nadalj. na 4. str.)

Stališča sindikata

Plenum občinskega sindikalnega sveta in izvršni odbor sindikata Železarne sta razpravljala o težah za nov zakon o zdravstvenem zavarovanju in sprejela naslednja stališča, ki sta jih posredovala republišnemu svetu sindikatov.

Ne bi bilo koristno sedanjega enotnega zdravstvenega zavarovanja razbiti na tri organizacijske finančno samostojne enote oziroma sisteme, ker bi to povzročilo še večjo neenotnost v reševanju zdravstvene problematike na območjih predvidenih skupnosti zavarovanja.

Na drugi strani pa bi faka organizacija samo angažirala še več denarja za upravljanje teh skladov in bi ga tako ostalo še manj za zdravstveno varstvo.

Predlagani način zavarovanja zaradi nezgod pri delu in poklicnih bolezni ne bi bil sprejemljiv zaradi tega, ker bi bil pri takem načinu nezgodnega zavarovanja zavarovalec nezainteresiran za zniževanje stroškov, ker se ne pojavlja več kot aktiven, temveč le kot pasiven dejavnik v zavarovanju, zato naj se ta panoga ne izloči iz enotnega zavarovanja.

Ne bi bilo smotno, da bi rušili vzajemnost in solidarnost v socialnem zavarovanju s tem, da bi zakon dopuščal postavljati zavarovanje na svedobno odločanje posameznim organizacijam, ker bi s tem verjetno prišlo v zelo težak položaj glede zdravstvenega varstva zavarovancev manjše delovne organizacije. Zato naj bi se z zveznim ali republiškim zakonom predpisali pogoji za ustanovitev skupnosti zdravstvenega zavarovanja.

Te skupnosti pa morajo biti organizirane tako, da bodo ekonomsko tako močne, da bodo sposobne zagotoviti zavarovancem čim boljše usluge iz zdravstvenega zavarovanja.

Novi zakon o zdravstvenem zavarovanju naj bi predpisal minimalne pravice. Te pravice pa morajo biti v takem obsegu, da bo upoštevana zdravstvena prosvetljenost naših državljanov, razvitost zdravstvene službe in pa da bo zavarovanec v primeru bolezni ali nesreče dobil tako zdravstveno varstvo, da se mu čimprej vrne zdravje in se ga usposobi za delo.

Železarski globus

SOVJETSKA ZVEZA — V izgradnjo in modernizacijo sovjetske železarske industrije je nameravajo investirati v letošnjem letu za 23 % več finančnih sredstev kot v letu 1968. Na podlagi teh investicijskih vlaganj računajo sovjetski planerji, da bodo sovjetske železarne proizvedle v letu 1970 več kot 130 milijonov ton surovega jekla. To bo za približno 30 % večja proizvodnja kot je bila dosežena v letu 1967.

Novi zakon naj da tudi večji poudarek preventivnim ukrepom v tem smislu, da bi na eni strani lahko skupnost zavarovancev podprla preventivne ukrepe tudi materialno. Na drugi strani pa naj bi tudi izvajala sankcije zaradi opustitve z zakonom predpisanih preventivnih ukrepov kot so: periodični pregledi delavcev na zdravju škodljivih delovnih mestih, obvezna kontrola živila, zraka in vode itd. Opuščanje preventivnih ukrepov bi povzročilo zaradi obolenj več stroškov skladom zdravstvenega zavarovanja.

Financiranje zdravstvenega zavarovanja naj bi se uredilo tako, da stopnjo prispevka ne bi predpisovali z zveznim zakonom, temveč naj bi to urejali z republiškimi predpisi, ki naj bi predpisali le osnovno stopnjo. Bodoče skupnosti pa naj bi imele možnost predpisovati dodatne prispevke za zdravstveno zavarovanje na osnovi potreb zdravstvenega varstva na podlagi sklepov samoupravnih organov skupnosti.

Prispevek zavarovancev k posameznim uslugam iz zdravstvenega zavarovanja naj se z zakonom omogoči. Odločanje v predpisovanju teh prispevkov pa naj se prepusti skupnostim zdravstvenega zavarovanja, ki ga lahko predpisejo za posamezne storitve na podlagi strokovnih analiz o koristnosti prispevka.

Samoupravni organi naj bi dobili večje pravice pri odločanju o zdravstvenem varstvu zavarovancev tudi v preventivnem smislu s tem, da bi na podlagi strokovnih analiz zdravstvene službe lahko učinkovito pomagali odstranjevati posamezne vzroke, ki povzročajo prekomerno obolenja in s tem povečujejo stroške sklada.

Ker so zdravstveni zavodi kot neposredni porabniki večjega dela sklada soodgovorni za trošenje denarja sklada, je poleg tega, da postavimo novo organizacijo zdravstvenega zavarovanja, potrebno tudi zdravstveno službo tako organizirati, da bo lahko nudila zavarovancem čim bolj kvalitetne usluge. Nujno je, da se tudi za nadaljnji razvoj zdravstvene službe uredi notranja delitev v zdravstvenih organizacijah. Zaradi opuščanja elementov predračunskega načina financiranja in zaradi izpopolnjevanja odnosov med zdravstvenim zavarovanjem in zdravstvenimi zavodi je nujno treba začeti sprejemati znanstveno utemeljene objektivne kriterije in merila za vrednotenje kvalitete in vrednosti zdravstvenega dela. Ker le tako bo možno učinkovito izvajati zdravstveno zavarovanje in zaustaviti naraščanje stroškov, ne da bi oškodovali zavarovance.

Ž. T.

Jeseniški TV pretvornik

V četrtek, 14. marca smo imeli priliko videti na malem ekranu veliki kviz med slovenskimi železarnami. Za kaj je šlo? Dobili smo občutek, da so nam hoteli nekaj povedati, nekaj o združenih slovenskih železarnah. Ali jim je to v tem tekmovalnem vzdušju uspelo, je manj sporno vprašanje kot to, ali so idejne in organizacijske priprave na taki stopnji, da je sploh mogoče dati eminentno informacijo široki slovenski javnosti.

Dobili smo vtis, da smo gledali revijo vodilnih kadrov slovenskega železarstva. Najbolj trdno sedijo železarji iz Raven. Pa ne zato, ker so troboj, ali bolje »dvoboja«, vodili sede, bolj zato, ker je bila njihova interpretacija glavnih organizacijskih vprašanj za združene slovenske železarne jasna, ali vsaj dosti bolj jasna kot vse ostalo, kar je bilo na tej oddaji še rečenega.

Ni bilo čisto jasno, kakšno vlogo naj bi imeli tovariši iz izvršnega sveta. Po njihovem prispevku bi rekli, da so bili bolj za blišče oddaji. Kar so rekli, ni niti jasno definiralo stališče izvršnega sveta Slovenije, niti ni moglo biti osebno stališče gospodarstvenika. Takemu stališču bi se lahko reklo: »Umivam si roke«.

Načelno so bili vsi »za«. Gledalec je bil sicer prikrašan za to, da bi videl, koliko je bilo v tem »za« resnične osebne zavzetosti in prepričanja, gotovo pa je oddaja prepričala predvsem člane vseh treh železarskih kolektivov Slovenije, da za nadaljnji obdobje in razvoj železarstva na Slovenskem ni veliko poti. Ta, ki se sedaj pripravlja, je morda celo edina.

Skrbi nas jurišnji dan. Skrbi nas tudi to, da jeseniški železarji zgubljamo vodilno vlogo v slovenskem železarstvu. Ta skrb ni izraz nezaupanja našemu vodilnemu kadru, marveč želja, hotenje, zahteva, da pri pripravi integracijo sodelujejo zavzeto in v taki meri, da bo sleherni član našega kolektiva dal svoj glas za združene slovenske železarne.

M. N.

Kratke vesti iz Železarne

Sestanek obratovodij

Preteklo sredo so se v dvorani Delavskega doma zbrali obratovodje ter predstavniki delavskih svetov in sindikalnih odborov delovnih enot. Na sestanku so bili seznanjeni z doseženimi uspehi v februarju ter s problematiko v tekočem mesecu. Poleg tega so govorili še o operativnem programu za april, ter o gospodarskem načrtu za letošnje leto. Beseda je tekla tudi o formiranju osebnih dohodkov za februar po korekturi cenikov in izvedeni kategorizaciji delovnih mest.

Delo samoupravnih organov v prihodnjem tednu

Prihodnja seja UO bo v ponedeljek. Na njej bodo obravnavali predlog gospodarskega načrta za leto 1968. O gospodarskem načrtu za letošnje leto bodo razpravljali tudi na seji delavskega sveta Železarne, ki bo prav tako prihodnji teden. Na tej seji bodo tudi sprejeli sklep o razpisu volitev novih samoupravnih organov v Železarni.

Kako bo z vložkom za valjarno 1300

V valjarni 1300 na Javorniku so v preteklem mesecu izpolnili plan vroče valjane pločevine s 3.855 tonami. V skladišče so poslali 3.982 ton, naročnikom pa so odposlali 4.520 ton pločevine. Tu je všteti tudi 312 ton pločevine, ki so jo izdelali že prej, vendar so jo imeli v skladišču. Proizvodnja v marcu poteka normalno, vendar je dobava vložka za potrebe valjarne 1300 še vedno problematična. Zato bodo morali biti tudi v prihodnje zelo pozorni, kar se tiče izplenov. Sedaj je položaj tak, da imajo v valjarni 1300 naročila, problemi pa nastajajo predvsem zaradi vložka, ki bi ga potrebovali, da bi lahko izdelali pločevino, skladno z naročili kupcev.

Zbor delovne enote strojnega vzdrževanja

V torek, 19. marca je imel zbor delovne enote strojnega vzdrževanja svojo sejo. V. d. predsednik delavskega sveta tov. Faletič je poročal o delu DS DE v preteklem obdobju, obratovodja pa je prisotnim posredoval nekaj podatkov o zaključnem računu za leto 1967. Na seji zbora so sprejeli tudi sklep, v katerem naročajo strokovnim službam, da naj bodo bolj prizadevne, ker bodo s tem vplivale na izpolnjevanje nalog celotne Železarne. Precej pritožb je bilo tudi zaradi rangiranja delovnih mest. Zato je bilo dogovorjeno, da bodo pritožbe prek obratovodje poslali komisiji za kategorizacijo delovnih mest. Ob koncu seje so članom kolektiva, ki bodo ali so odšli v JLA, odobrili nagrado v višini 100 N din.

- or

V popravilo zapadejo tri lokomotive

Letos zapadejo po treh letih v popravilo tri normalnotirne lokomotive. Da bo obratovanje nemoteno, bodo na njih izvršene obvezne revizije postopoma. Najprej bodo popravili normalnotirno diesel lokomotivo Ganz-Mavag, ki je pri nas registrirana pod NDL-I. Naslednja bo popravljena diesel lokomotiva Djuro Djaković z oznako NDL-V. Če bodo revizije omenjenih dveh lokomotiv izvršene v predvidenem roku, bo takoj na vrsti tudi normalnotirna lokomotiva N-IX. Revizija te lokomotive naj bi bila izvršena v sodelovanju s podjetjem »Boris Kidrič« v Mariboru ali »Janko Gredelj« v Zagrebu. Kdo bo pri tem sodeloval, bo odvisno od najboljših ponujenih pogojev.

Signalne naprave na progi jeklarne—Bela

Kot smo že pisali, je proga jeklarne—Bela najbolj obremenjena od vseh železniških prog v Železarni. Zaradi tega lahko le majhna nepazljivost povzroči veliko nesrečo. To še predvsem zaradi tega, ker je vsa varnost zaenkrat zapuščena samo osebjem, ker na progi še ni nobenih signalno-varnostnih naprav. Da bi se stanje izboljšalo, se je pretekli teden sestala komisija železniških in naših strokovnjakov, ki so se dogovorili o izgradnji najnujnejših signalno-varnostnih naprav. Te bodo namreč onemogočale, da bi na tej enotirni progi bila istočasno dva nasproti si vozeča vlaka, kot se je doslej, na srečo brez posledic, že dvakrat dogodilo.

Med premikom je nevarno delati na vagonih

Pravilno delavci v livni jami jeklarne ali pa tudi na prostoru pred njo čistijo in pripravljajo livne vagone za litje takrat, ko ti mirujejo. Že so bili primeri, da kljub opozorilu, da se bo premikalo, delavci niso šli iz voz in so na njih delali celo med premikom. To pa je smrtno nevarno! Da se to v bodoče prepreči, je bilo med vodstvom transporta in jeklarne dogovorjeno, da bo dal dispečer v livni jami nalog za premik šele takrat, ko ne bo nobenega delavca več na vagonih. Kljub temu, da nestransko poudarjamo, kako je potrebna večja storilnost, pa delo na vagonih med premikom s tem ne moremo opravičevati, ker je varnost še vedno in povsod predpogoj za večjo storilnost.

B.

V prihodnjem tednu seja DS livarne

V prihodnjih dneh bo imel DS livarne redno sejo, na kateri bodo pregledali sklepe zadnje seje. Obratovodja bo skladno z dnevnim redom seje poročal o rezultatih v preteklem mesecu ter nalogah za tekoči mesec. Razen teh dveh točk bo še na dnevnem redu poročilo predsednikov komisij.

Nekaj o tezah...

(Nadaljevanje s 3. str.)

V gorenjski skupnosti se je število aktivnih zavarovancev dvignilo od 53.600 v letu 1961 na 60.000 v letu 1967, ali za 8 %. Zavarovanih oseb pa je bilo v letu 1961 120.000, v letu 1967 pa že 133.300 ali za 11 % več kot v letu 1961.

Stroški pa so znašali v letu 1961 28.406.000 N din, v letu 1967 pa že 69.034.451,34 N din, tako da smo leto 1967 zaključili s primenjkajem 3.607.199,22 N din, ki jih je treba pokriti z dodatnim prispevkom iz čistih osebnih dohodkov. Iz tega se vidi, da stroški zdravstvenega varstva naraščajo, tako da, v sedanjih situaciji ni bila v stanju celotna gorenjska skupnost kriti stroškov zdravstvenega zavarovanja z rednimi prispevki za zdravstveno zavarovanje. Iz tega razloga najbrž ne bi kazalo iz ekonomskega stališča in zaradi načel solidarnosti in vzajemnosti pri pokrivanju stroškov zdravstvenega varstva zavarovancev drobiti zdravstvenega varstva na več skupnosti.

Tine Žen

Železarski globus

ZAHOĐNA NEMCIJA — V zahodnonemški železarni »Heinrichshütte« v Hattingenu je pričela obratovati nova naprava za kontinuirno vlivanje bram, širokih do 1700 mm in debelih 200 mm. Vlivajo 100 tonske šarže in naprava je projektirana tako, da bodo lahko kasneje vlivali tudi brame, široke do 2100 mm ter debele do 300 mm. Odlite brame izvaljajo potem v debelo pločevino.

Zastrupil se je s plinom

V zvezi z objavljenim člankom »Zastrupil se je s plinom«, ki ga je v petek, 15. marca objavil Železar ter v zvezi s polemiko, ki je nastala v našem podjetju, dajem pojasnilo, ki naj pojasni, kar je s tem v zvezi potrebno.

Franc Fabjan je rojen leta 1939 in se je v Železarni zaposlil dne 16. 9. 1957 na prometnem oddelku kot premikač. Dne 1. 6. 1964 se je vpisal v naš prostovoljni industrijski gasilski odred, dne 1. 3. 1965 pa smo ga zaradi njegove marljivosti in veselja do gasilske službe sprejeli v poklicno gasilsko in reševalno četo v Železarni. Vodstvo reševalne in gasilske službe našega odreda stalno skrbi za to, da so ljudje usposobljeni za svoje delo in zaradi tega je tudi Fabjan, eden izmed mnogih reševalcev — gasilcev, med tem časom poleg rednih vsakoletnih štirikratnih izpitov iz različ-

nih predmetov napravil še naslednje izpite:

a) 12. 12. 1964 izpit iz sanitetne službe — dosežena ocena 4, b) 23. 12. 1964 izpit za izprašanega gasilca — dosežena ocena 4, c) 25. 4. 1965 izpit za gasilskega podčastnika — dosežena ocena 4, d) 1. 7. 1967 izpit za strojnika motornih brizgaln — dosežena ocena 3, d) 20. 11. 1967 izpit iz reševalne službe — dosežena ocena 5.

Strokovni izpit iz točke d) je polagal pred ustrezno strokovno komisijo, ki jo predpisuje republiška inšpekcija čela in katero so sestavljali kot predsednik poveljnik Novak Gregor ter njegov pomočnik podpoveljnik Franc

Bahua, dr. Milan Čeh, dr. Aleksander Rjazancev, zastopnik ZIC Peter Sitar in naš laborant Jože Zajc.

Zanimivo je morda pojasnilo, da je prav Franc Fabjan izmed 11 reševalcev, ki so v tem času polagali izpite, bil edini, ki je dosegel odličnih uspeh. Vseh šest ocenjevalcev ga je namreč ocenilo z oceno 5.

Dokaz njegovega znanja pa naj bodo še ocene, ki jih je dosegel pri obveznih letnih kvartalnih izpitih iz reševalne službe: 13. 12. 1965 ocena 4,5, 13. 12. 1966 ocena 4 in 13. 11. 1967 ocena 4.

Take in podobne izpite polagajo vsake tri mesece vsi naši gasilci — reševalci in nam je to v dokaz, da v njihovo strokovno znanje ne moremo podvomiti.

1. marca 1968, to je na dan nesreče oz. zastrupitve, ki se je pripetila, je ob 6.55 asistent toplotne energije Sterle zahteval varnostno spremstvo

v parno centralo za popravilo in obračanje glavne brilne (snetje jezika) na plinovodu pri kotlu št. 1. Pri tem nevarnem delu so njihovi delavci in dva naša reševalca uporabili skupno 7 kosov CO cedil in 3 kose izolirnih dihalnih aparatov, ki nas popolnoma izolirajo od zunanjega atmosferekega zraka. Tako je Fabjan pri tem popravilu najprej 50 minut uporabljal CO cedilo, približno 50 minut pa »MEDI« dihalni aparat št. 5. Ta aparat je bil izdan iz našega gasilskega laboratorija popolnoma v brezhibnem stanju in ker način našega dela zahteva popolno preizkušnjo brezhibnosti teh aparatov tik pred pričetkom navajanih del oz. tik pred uporabo aparatov, je to preizkušnjo ob navzočnosti dninskega vodje Janeza Pintarja napravil Fabjan sam. Tudi ta preizkušnja je pokazala popolno brezhibnost aparata. Omenjena zaščitna sredstva je Fabjan

uporabljal do 8.35, to je skupaj eno uro in 40 minut. Uporabljal jih je pri že omenjenem popravilu plinskih napeljav, ki sta ga izvajala pod enakimi zaščitnimi aparati Zupan in Prevca iz obrata toplotna energija.

Po pripovedovanju Prevca in Zupana so vsa popravila na plinovodih potekala v redu in je Fabjan svoje odgovorno delo opravljal vestno in zanesljivo.

Ob 8.35 pa je Strle že telefonično prijavil zastrupitev. Fabjana je prvi opazil Zupan zgrudenega na železnem podestu približno dva metra stran od mesta popravila. Zastrupljenca so prav ti ljudje s pomočjo našega drugega reševalca Kuveka, ki je pri vstopu na podestu nižje imel nalogo, nikogar spustiti v gornje prostore, odnesli na rešilno postajo, kjer je dobil takoj prvo pomoč. Vodstvo pri tem delu je prevzel dr. (Nadaljevanje na 8. strani)

Mnenja o združevanju slovenskih železarn

Med našimi sodelavci in občani je bilo precejšnje zanimanje za četrtkovno oddajo RTV Ljubljana o združevanju slovenskih železarn. Čeprav razgovor na nekatera vprašanja, ki so za posamezno železarno silno pomembna, ni dal ustreznih odgovorov, je vendarle vsem jasno, da je združitev ekonomsko, politično in družbeno utemeljena.

Tudi našo ustno anketo smo usmerili na to področje in našim sodelavcem zastavili dve vprašanji:

— KAJ MENITE O ZDRUŽEVANJU SLOVENSКИH ŽELEZARN?

— KATERA VPRAŠANJA BI V BODOČIH RAZGOVORIH O ZDRUŽEVANJU MORALI DOVOLJ PRECIZNO IN NATANČNO OPREDELITI (dupliciranje in tripliciranje proizvodnje in drugo)?

ODGOVARJAJO:

FRANC KOBENTAR, transportno vzdrževanje, član CK ZKS in član UO Železarne: »V kolikor je integracija ekonomsko utemeljena, potem je treba podčrtati, da bodo ljudje, ki v vseh treh železarnah pripravljajo potrebno gradivo, pozneje tudi odgovorni. Če je to res, se pravi, da je predvidena združitev treh železarn v eno podjetje ekonomsko utemeljena, potem je vsaka bojazen ali strah popolnoma odveč.

Televizijska oddaja, ki je bila na sporedu pretekli četrtek, je bila po mojem mnenju preveč načelna. Vsaj, kar se tiče sodelovanja naših predstavnikov v tej oddaji. Pričakovali smo konkretne odgovore na vprašanja, kaj nam bo ostalo in kaj bomo

bodo morali biti na voljo pred referendumom. Razumljivo je, da člane kolektiva vsake izmed treh železarn zanima predvsem to, kaj bomo delali v Ravnah, Štornjah in pri nas na Jesenicah. Imam vtis, da na vsa vprašanja ni bilo odgovorov in da še danes ne vemo, katera proizvodnja je duplicirana in triplicirana. Ko bodo dani odgovori na to in še druga vprašanja, bo kolektivu znana perspektiva, tako da se bomo bolj korajžno odločili za eno samo železarsko podjetje v Sloveniji.

MARIJA MRAKIČ, delavka na ročnem oblikovanju v šamotarni:

»Ob gledanju televizijske oddaje sem imela vtis, da so bili predstavniki naše Železarne v odgovorih premalo

nem podjetju dva enaka obrata z istimi ali podobnimi nalogami. V takšnem primeru bo treba naloge točno porazdeliti in se izogniti dvojni ali trojni proizvodnji.« Tov. Ribaričeva je nato dopolnil še sodelavec Zubanovič: »V TV oddaji je bilo premalo povedanega o nagrajevanju, čeprav je to zelo važno vprašanje, kajti uspeh podjetja bo odvisen od kvalitete dela in dobrega plasmaja izdelkov na tržišču. V tem primeru bo lahko ugodno rešeno tudi nagrajevanje zaposlenih, ki se bodo z večjim veseljem oprijeli dela na delovnih mestih. O TV oddaji, ki je govorila o predvideni združitvi treh železarn, smo se v teh dneh pogovarjali tudi s sodelavci v našem obratu. V oddaji je bila premalo poudarjena kvaliteta izdelava, zanima pa nas tudi to, kako bo urejena kvaliteta kontrola izdelkov. Tu je še vprašanje morebitnih reklamacij, v kolikor bomo v vseh treh železarnah še vedno imeli primere, da bomo izdelovali enake materiale oz. izdelke.

Inž. ALEKSANDER MANDLJČ, asistent in delovodja v bluming valjarni na Beli: »V Jugoslaviji nismo edini, ki smo se odločili za združeva-

v zadnjem času zelo močna. Menim, da je bila TV oddaja nekoliko preurejena, saj še nimamo potrebnih analiz in podatkov, ki bi jih morali posredovati članom kolektivov. Potrebni bo še nekaj oddaj, preden bomo na čistem. Šele, ko bodo zbrani vsi podatki in izvršene analize, bomo lahko bolj obširno razpravljali o združevanju. Ena od osnovnih nalog bo, kako bomo opravili delitev dela ter kako se bomo znebili dvojne oz. trojne proizvodnje, ki je bila v oddaji tudi omenjena. To je zelo važno vprašanje, saj vemo, da je podvojena oz. potrojena proizvodnja izdelkov zelo draga zadeva.

VINKO MEŽNARC, I. valjavec bluminga: »Nalog, ki jih bo treba opraviti še pred združitvijo, je precej. Pozneje, ko bomo imeli eno železarsko podjetje, pa bo treba dosledno skrbeti za kvaliteto proizvodnje ter prodajo izdelkov na trgu. Delavci ne glede na to, v kateri od treh tovarnov so zaposleni, bodo zadovoljivo opravili svoje naloge, če bodo vedeli, za kaj delajo. To pomeni, da bo treba nagrajevanju posvetiti veliko pozornost.

ve. Od samoupravljalcev v delovnih enotah bi lahko zvedeli marsikaj koristnega še prej, preden bi začele z delom posamezne komisije, ki zbirajo podatke in pripravljajo ostalo gradivo. Pri njihovem delu bi bili nasveti samoupravljalcev lahko tudi koristni.

BOŽO PANČUR, varnostni tehnik: »V kolikor bodo ekonomski rezultati boljši, kar tudi pričakujemo, potem je združitev ena od nalog, ki jo morajo kolektivi treh tovarnov dobro proučiti in čimprej izvesti. To je v veliki meri odvisno od infomiranosti vseh treh kolektivov o vseh vprašanjih (ekonomsko, kadrovsko, politično itd.), ki zadevajo združitev. Vse to je treba zaposlenim na Jesenicah, v Ravnah in Štornjah dobro pojasniti. Tako bi tudi olajšali delo samoupravnim organom. Prednost je v tem, da bo podjetje ceneje in lažje plasiralo izdelke na trgu. Televizijska oddaja ni zadovoljila, saj ni bilo odgovorov na zelo konkretna vprašanja. Morda je bila oddaja nekoliko preuranjena.

Prvenstveno bi morali določiti, katere izdelke bomo izdelovali v eni, drugi ali tretji tovarni, da bi se tako izognili problematiki dvojni ali celo trojni proizvodnji. Stališča kadrovske politike je

Naša ustna anketa

oddali. Zlasti velja to za končne izdelke, za katere je bilo v oddaji rečeno, da so duplicirani in triplicirani. Nismo pa mogli zvedeti, za katere končne proizvode gre.

Gledano s stališča, da nam plavži in jeklarna delajo z visokimi stroški, nam potem takem veliko ne bo ostalo, v kolikor bi izgubili katerega od končnih izdelkov, ki jih izdelujemo že vrsto let in za našo železarno predstavljajo precejšen dohodek.

IVAN ŠORN, delovodja v šamotarni, predsednik DS DE: »Načelno se strinjam s predlagano združitvijo vseh treh slovenskih železarn. Od novega podjetja mi vsi pričakujemo večjo proizvodnjo, kvalitetejšje proizvode, ki pa pomenijo večji dohodek in s tem tudi večje osebne dohodke zaposlenih. Predvsem bi rad podčrtal kvaliteto, ker bomo le tako nekaj pomenili na domačem in svetovnem tržišču.

Glede same TV oddaje pa menim, da je uspela kljub temu, da vseh članov kolektiva ni v celoti zadovoljila. Pričakovali smo, da bodo podatki bolj konkretni. Komisije, ki že pripravljajo potrebne analize oz. gradivo, naj bi čimprej kolektivom vseh treh železarn posredovale kar največ podatkov, iz katerih bo razviden položaj vseh treh tovarnov po združitvi. Podatki

konkretni. To ne bi mogla reči za predstavnike železarne Ravnah in Štornjah.

Menim, da na Jesenicah ne bo člana kolektiva Železarne, ki se ne bi odločil za združitev, če bo v naprej vedel, da pomeni delo v enotnem podjetju večji uspeh na podlagi boljše organizacije dela in s tem tudi delitve dela, kar pa ima za posledico večji dohodek. Zaposlena sem v šamotarni, zato sem pričakovala, da bodo predstavniki vseh treh kolektivov bolj obširno govorili o izdelovanju šamotnih izdelkov, ker imamo dve šamotarni. Tako bi si lažje predstavljala perspektivo na tem področju. Za oddajo je vladalo na Jesenicah že nekaj dni prej precejšnje zanimanje, kar ni nič čudnega. Tudi na seji DS šamotarne so govorili o teh vprašanjih in se hkrati pogovarjali tudi o bodoči reorganizaciji našega podjetja.

V obratu jeklovlek smo poiskali sodelavko ALMIRO RIBARIČ ter sodelavca AHME-DA ZUBANOVIČA.

Tov. Ribaričeva nam je dejala takole: »Kljub temu, da oddaje nisem videla v celoti, menim, da bo integracija uspela, če bo gospodarjenje takšno kot si ga želi sleherni delavec v vsaki izmed treh tovarnov. Zanima nas predvsem to, kako bodo razporejene naloge, zlasti če bosta v enot-

nje manjših podjetij v večja. Tako delajo tudi drugod po svetu, ker se zavedajo, da se bodo večja podjetja lahko bolje uveljavila na trgu in bodo bolj konkurenčna.

Kar zadeva združevanje, železarji nismo edini v Jugoslaviji, ki razmišljamo ali delamo na tem, da bi z integracijo ustvarili večja podjetja. Spomnim naj samo na našo ladjedelniško industrijo, kjer so bila integracijska gibanja

V našem kolektivu smo doslej o samem združevanju vse premalo govorili. Verjetno so samoupravljalci v Ravnah in Štornjah bolje seznanjeni z dosedanjimi pripravami. To je pokazala tudi četrtkovna televizijska oddaja. Združevanje železarn je tako pomembna zadeva, da bi morali za mnenje povprašati tudi samoupravljalce, saj pregovor pravi, da več ljudi več

treba poenotiti in uvesti za enaka dela tudi enake plačilne osnove. Zlasti bi se morali odločiti o vodstvu združenega podjetja in bi vsa vprašanja, ki zadevajo integracijo, lažje in hitreje reševali. Iz oddaje, ki smo jo gledali na malih ekranih, je bilo razvidno, da so v Štornjah in Ravnah s pripravami na združitev bolj seznanjeni kot pri nas na Jesenicah.

Posnetek iz TV oddaje o slovenskih železarnah

Spomini iz NOB:

Prepozno so spoznali

Naloge obveščevalcev v času NOV so bile različne, največkrat usmerjene v razkroj sovražnikovih enot ter domačih izdajalcev na določenem območju. Obveščevalna točka STOL je imela svoj položaj v Javorniškem rovtu in je s svojo dejavnostjo pokrivala teren od Most pri Zirovnici do Mojstrane. Da bi člani obveščevalne točke lahko opravljali svoje naloge, smo morali imeti zaupnike med nar-

IVAN SAKSIDA-PETER

šimi ljudmi v dolini, prek njih pa tudi med samim sovražnikom. Le na ta način smo svojemu obveščevalnemu centru lahko pošiljali točna in resnična vsakodnevna poročila.

Opisal bom primer in način pridobivanja ljudi, s katerimi bi najraje takoj, ko smo prišli z njimi v stik obračunali, vendar smo morali to prihraniti za končni obračun ob osvoboditvi.

Večina starejših Jeseničanov in okoličanov se spominja medvojne zaščite železarne Jesenice pod imenom

»Werkshutz«. To zaščito je v obratih Železarne na Javorniku vodil zagrizeni Volksdeutscher Sarja. Vso okupacijo je aktivno in zagrizeno sodeloval v okupatorjevih organizacijah in organih ter zvesto služil gestapu. Svabski podrepanik je že v jeseni 1944. leta spoznal, da se tretji Rajh maje in, da se bo treba preobleči v partizanskega zaupnika, ter si na ta način obdržati celo glavo, ne da bi pomislil na človeško zavest in lastno dostojanstvo. Kljub temu, da je bil poročen, je pričel »gledati« za našo zaupnico, ki je bila polovico mlajša od njega. Ko nas je o tem obvestila, smo ji dali nalogo, da ga »zbeha« in nam ga pripelje na zvezo. Biti smo morali strpni, naloga ni bila lahka, zato je trajalo dva meseca predno nam je zaupnica povedala, da je Sarja končno pristal na prvi sestanek z nami. Postavil je seveda pogoj, da na sestanek pride sam vodja obveščevalne službe brez orožja in da bo tudi sam prišel neoborožen. Hočeš nočeš smo na tak pogoj pristali. Kraj sestanka smo določili v bližini sedanje lesene barake ob cesti v Javorniški rovt, kjer ima Železarne verjetno zasilno delavnico, za morebitna popravila visokotlačnega voda.

Na dan, ki je bil določen za sestanek, smo šli vsi obveščevalci: Franjo Lotrič, Zdravko Šporn, Mirko Praprotnik in jaz že v jutranjih urah v zasede nad mestom, kjer naj bi se popoldan ob štirih sestala s Sarjem. Kdo bi zaupal izdajalcu, ki bi kljub nekajmesečnim pripravam na prvi sestanek, lahko pripeljal v to okolico vojaštva kolikor bi hotel. Ko se je bližala napovedana ura smo postajali nestrpni, če-

prav nam je celodnevno opazovanje zagotovilo, da sovražnik ne ve za naš sestanek. Točno ob napovedani uri je naša zaupnica pripeljala kar po cesti človeka na katerega smo čakali. Seveda smo iz previdnosti počakali v zasedah še kakih 15 minut in opazovali našega »klienta«. Daljnogledi so nam ga prinesli pred oči. Videti je bil nervozen in nestrpen, iz obraza smo razbrali, da se je odločil za nekaj velikega in nekaj odločilnega v njegovem podlem življenju. Ko smo se odločili, da se mu približamo, moram priznati, da tudi meni ni bilo najlažje pri srcu, saj se kljub pištoli, ki sem jo nosil za hlačnim pasom nisem čutil povsem varnega. Na približno 50 m razdalje sva se zagledala, ko sem prišel iz gozda in šel proti mestu, kjer je Sarja stal in nestrpno čakal. Nezaupanje me je v hipu minilo, uvidel sem, da je premagan in da kljub temu, če je imel kakršnekoli namene, ne bo upal karkoli drugega, kakor se z menoj pogovarjati. Zanesel sem se tudi na tovariše, ki so me budno čuvali v zasedah. Ko sem bil ob njem, sem ga pozdravil kar po partizansko. Od presenečenja je pozabil odzdraviti, roke so mu drgetale, ni se mogel zbrati. Verjetno ni mogel doumeti vsega kar se z njim dogaja, saj sploh ni mogel odgovoriti na vprašanje, če se je držal dogovora, da se sestaneva brez orožja. Mogoče je minilo pol minute ali več, ko je še kar strmel in kakor v sanjah odgovoril, da ima v žepu pištolo toda brez nabojev. Povedal sem mu, da sva obkoljena od naših in naj zato ne poizkuša karkoli, ter mu ukazal naj takoj odvrže pištolo. S tresočo roko je segel v žep suk-

njiča, (jaz pa sem si tudi pričel »popravljal hlače«) in spustil pištolo ob sebi na tla. Pištolo sem takoj pobral in ugotovil, da je resnično prazna, ter ga hitro vsega pretipal. Ko je ugotovil, da sem prepričan o njegovih resnih namelih, da bo odslej naprej izdajal tiste, s katerimi je več kot tri leta preganjal naše ljudi, se je nekoliko pomiril, ter izdaval, da se je držal pogoja. Ko je prišel malo bolj k sebi, se je začel hinavsko dobrikati, češ, da je mislil s kakšnim raztrganim in lačnim človekom se bo sestel, da si ne more predstavljati, kako more biti človek iz »gozda« dobro obločen, čist in obrit. Nato mi je začel v spaheni slovenščini kvasiti: »Jast ve, da Hitler ne zmagat, da partisanen dobr vojska, jast želja vam pomagat in vse hitr povedat, prazna revolver lahko tvoja, jast še prineset revolver velik« itd. Na vse pretege sem ga pričel hvaliti in pričel dopovedovati, zakaj smo ga sploh poklicali. Imel je toliko povedati o naših domačih izdajalcih, o glažarjevi bandi, o njegovih vezah na gestapo in drugem, da skoraj nisem prišel do besede. Šele ko sem mu obrazložil, kaj bo moral konkretno delati ter kako in kaj po naši zaupnici poročati, se je zresnil in zamislil. Imel je trdni namen, da je to njegov prvi in zadnji sestanek z nami in da se je s tem rešil ter očistil vseh dotakratnih njegovih pregreh. Po skoraj enourni debati, sem se od njega poslovil in ga ponovno opozoril na njegove naloge. Zatrjeval je, da bo vse napravil, kar bomo od njega zahtevali. Končno se je vdal v usodo in se odločil.

Poklical sem našo zaupnico, ki je bila v času najinega pogovora pri naših v zasedi.

Prišla je in Sarja odpeljala tako, kot ga je pripeljala. Po končanem razgovoru s Sarjem sem našim takoj povedal celoten potek sestanka, vsi smo bili zadovoljni nad prvim uspehom.

Sarja je obljubo držal. Že čez nekaj dni je ob spremstvu naše zaupnice prinesel v Gozd pod Pristavo vsemogoče spiske in podatke o osebah, ki so nas zanimale. Postajal je vse samostojnejši in pričel že tudi sam prihajati na dogovorjena mesta v Javorniškem rovtu, ter nositi za nas zelo zanimive podatke. V svoji vnemi za »našo stvar« (imel se je za našega) je v nekaj mesecih pridobil še osem sodelavcev, samih hitlerjancev, med njimi celo gestapovca Jeseničana Ferdiča. Vsi skupaj smo bili zadovoljni, naša poročila so bila iz dneva v dan bogatejša, razkrinkane razne nakane raztrganec, gestapa in drugih izdajalcev. Oni pa so si meli roke in mislili, kako so si jih hitro očistili. Že v mesecu marcu 1945. leta so skoraj vsi Sarjevi pajdaši želeli na lastne oči videti in slišati partizane, zato so nagovorili Sarja naj nam to sporoči. Ugodili smo njihovi želji in določili kraj in čas sestanka. Na dan sestanka, ki je bil napovedan ob 10. uri dopoldan smo ponovili previdnostni ukrep in se v gozdu pod Kogovškovo hišo sestali z uniformiranimi ljudmi iz SA in gestapa. Vsi so bili seveda navdušeni pristaši OF in partizanske vojske, najraje bi nam nekam zlezli, če bi se dalo. Obljubljali so nam vsestransko pomoč in udrihali po tretjem rajhu, da je bilo veselje. Že nekaj dni za tem nam ni manjkalo raznih uniform, orožja in municije. Kar izžarevali so od veselja, nas pa so srbeli prsti na sprožilcih brzostrelk. Najbrž ne bi zdržali, če se ne bi zavedali posledic našega odloka, da morajo izdajalcem soditi sa-

mo za to odgo-

ski organi. Pustili smo na čelu, da so secu okupacije vali, nas o vs obveščali in vojaške enote in na Javornik nov pred kon Sarja prinesel nom znanega k povca Druške njem je dobe »Zavedam se, jega preganjan v celi dobi c moja glava na vas pa, če pus nju mojo ženo otroka, ki za m morejo biti in ni. Sam sem v razpologo!« Pis ročno podpisal.

Od prvega s jem smo imeli njalci v Javor v glavnem mir. dovanje in hajl Zadnja akcija, vedli, e bila z jem dou, ko s rirje. Tudi na je pravčasno c mi pa seveda tu kurirje, ki pa niso vzeli resno

Nekaj dni 1 vojne, verjetno 1945. smo obveš poziv, da se Kokrškega odre Javorniški rovt odšli v Drago 1 Tu so se formi taljoni. Kokršk prejšnji so nan osvobodit Koroš macija Kokrške je izvršila zara spopadov z umil razbitim sovražn nje dni so priš vilu napol v un dobro oporoženi rovt tuži Sarja osem »prijatelje po rovtih obveš dar to pot tu za so le zvedeli, c

Čaša pelina poleg rdečega cvetja

Čestitke, šopki, darila za 8. marec, dan žena, je srečno mimo. Morda so bile žene v našem kolektivu od vsega najbolj vesele prostega dne, čeprav je marsikateri to pomenilo naporen delavnik doma. Toda, saj je za praznik ženi tako malo treba: lep nasme, dobra beseda in morda še rdeč cvet, ki naj govori: saj te imamo radi!

Sedaj, ko smo ženam pozeleli vse lepo, se nekoliko pomudimo ob mislih, kaj bi lahko naredili do prihodnjega dneva žena, da bi ne minevala leta z neizpolnjenimi obljubami, da bi se nekaj od tistega lepega že tudi končno uresničilo.

Iz pogovora z zaposlenimi ženami je čutiti gladojočo skrb: kakor bo, če bomo morale delati deljen delovni čas?

Ta skrb ni neupravičena! Ta skrb odraža željo, da družina, otroci, zaradi tega ne bi bili prizadeti. Pri tem je eno najbolj perečih problemov otroško varstvo. Ta stara tema, ki se je leta in leta pojavljala na dnevnem redu raznih sestankov in konferenc, bi postala s prehodom

na deljen delovni čas še bolj pereča.

Samo od sebe se pojavlja vprašanje: Zakaj smo z reševanjem tega problema vsa leta tako odlašali? Ne le pri nas v Sloveniji, ampak v državnem merilu.

Poglejmo nekaj podatkov, ki opozarjajo, kam smo zašli v svoji brezbriznosti:

V Jugoslaviji imamo čez 7 milijonov otrok, mlajših od 14 let. Imamo pa samo 1.350 varstvenih ustanov za dnevno varstvo! Te ustanove lah-

ko sprejmejo skupno 115.000 predšolskih otrok. Istočasno nam kaže analiza, da se je od leta 1960 trikratno povečalo število vzgojno zapuščenih otrok in jih naštejemo v ustanovah tega tipa okrog 6.500.

Izračun, kje je Jugoslavija v tem pogledu na evropski lestvici bi bil porazen, če upoštevamo, da na primer v Franciji zajemajo vzgojno varstvene ustanove 60 % vseh otrok, v Belgiji 58 %, v Italiji 53 %, v CSSR 50 % itd.

Tudi glede zdravstvenega stanja otrok ne moremo in ne bi smeli biti optimisti. Tretjina šolskih otrok ima prirojeno ali kasneje pridobljeno telesno okvaro ali pa so telesno nezadovoljivo razviti. O tem bi mnogo vedele povedati tudi naborne komisije.

Vse naše dolgoletne razprave o problemu otroškega varstva niso obrodile sadu. V

mnogih krajih je bilo že govora o gradnji teh ustanov, potem pa so se na določenih lokacijah pričeli graditi čisto drugi objekti, ekonomsko donosnejši, kar pa ne opravičuje nedoslednosti.

Najbrže bo v bodoče še težje oddvojiti finančna sredstva v te namene. Po predračunu podjetja Jugomont bi na primer tipizirano grajen objekt otroškega vrta z 930 m² površine veljal okrog milijon novih dinarjev. Brez opreme!

Kako bi bilo, ko bi tudi mi sprejeli predpis, ki velja na primer na Danskem že od leta 1940 in nalaga vsakemu investitorju dolžnost, da ob gradnji stavbe z več kakor 8 stanovanji istočasno z lastnimi sredstvi zgradi tudi prostor za otroško varstvo. Lastniki odnosno najemniki stanovanj pa so dolžni vsakih 5 let prispevati 10 % od najem-

nine za vzdrževanje istega. Iz našega začaranega kroga se bo najbrže težko prebiti.

Zena-mati in gospodinja, pa je iz dneva v dan razpeta med dvema osnovnima dolžnostima: med dolžnostmi na delovnem mestu, ki pravimo, da zahtevajo človeka in dolžnostmi matere do svojih otrok in družine.

Sodobno urejeno gospodinjstvo je res marsikateri olajšalo težja dela, stroji ji pomagajo pri pranju, čeprav ne smemo pozabiti, da so jih mnoge kupile z od ust pritriganimi prihranki. Le za varstvo otroka ne more služiti noben stroj ali robot.

Najbrže ni osamljen primer mlade matere, ki je pripovedovala, da jo je 9-letni sinko vprašal: »Mamica, kje bomo mi, ko tebe ves dan ne bo iz službe?« Ta majhna bitja občutijo nesigurnost ob celodnevni materini odsotnosti. Smo se nad tem zamislili, ko smo odločali o deljenem delovnem času? Tako bo spravevalo še mnogo sinčkov in

hčerki in zaskrbl ne bodo vedel. Veš, večkrat sen ljevala, je razp svoje misli zap kako bi shajali z čo? Okoli 80 tis Dvajset jih damc nje, pet ka kurja elektriko in še o bine in taročnin 40 tisočakov. S ostane, pa najbrž shajati. Končno sem se šelala, če morala s užbo pi

Res, kaj naj v kleta počno? Naj ne mislijo na por in otroke, da se man učile pokli puste šolo in čak jega princa iz san do doma gospodi in vzgajale otrok

Težko je reči, d lahko zagovarjali. potem, ko smo govorili o ekonor svojitvi žene, o nj čevanju v razne

ala Po ar dal vsi pr Ze m sel ro se po in ati fa ti re, re v se r a si ni, e n n a te li r r i i o n a s i a

mo za to odgovorni partizan-ski organi. Pustili smo vse s Sarjem na čelu, da so v zadnjem mesecu okupacije aktivno delovali, nas o vsem potrebnem obveščali in demoralizirali vojaške enote po Jesenicah in na Javorniku. Nekaj tednov pred koncem vojne je Sarja prinesel od Jeseničanom znanega krvoloka gestapovca Druškeja pismo. V njem je dobesedno pisalo: »Zavedam se, da spričo mojega preganjanja vaših ljudi v celi dobi okupacije, visi moja glava na nitki, prosim vas pa, če pustite pri življenju mojo ženo in moja dva otroka, ki za moje zločine ne morejo biti in niso odgovorni. Sam sem vam za vse na razpolago!« Pismo je lastno-ročno podpisal.

Od prvega srečanja s Sarjem smo imeli pred preganjalci v Javorniškem rovtu v glavnem mir. Stalno zasledovanji in hajke so odpadle. Zadnja akcija, ki so jo izvedli, je bila zaseda v Medjem dolu, ko so napadli kurirje. Tudi na to zasedo nas je pravečasno opozoril Sarja, mi pa seveda tudi pravečasno kurirje, ki pa žal opozorila niso vzeli resno.

Nekaj dni pred koncem vojne, verjetno 6. ali 7. maja 1945, smo obveščevalci dobili poziv, da se javimo štabu Kokrškega odreda, zato smo Javorniški rovt zapustili in odšli v Drago pri Begunjah. Tu so se formirali novi bataljoni Kokrškega odreda, prejšnji so namreč že odšli osvobajati Koroško. Nova formacija Kokrškega odreda se je izvršila zaradi morebitnih spopadov z umikajočim se in razbitim sovražnikom. Te zadnje dni so prišli napol v civilu napol v uniformah toda dobro oboroženi v javorniški rovt tuji Sarja in njegovih osem »prijateljev«. Iskali so po rovtih obveščevalce, vendar to pot tu zaman. Končno so le zvedeli, da smo že v

Begunjah oziroma v Poljčah, pa so nas ne vem po kakšnih zvezah 9. maja res našli. Bilj so navdušeni, da so se ponovno sestali s »starimi znanci«. Javili so se bataljonski komandi, sam se bil namestnik komandanta tega bataljona, zato sem bil njihovega prihoda nadvse vesel. Še dva dni so bili v bataljonu, popolnoma enakopravni borci z razliko, da so morali pospraviti v kletne prostore sedanje kmetijske šole v Poljčah vse orožje, ki so ga okoliški kmetje s konjskimi vpregami kar naprej vozili iz zaustavljenih transportov umikajoče se poražene vojske. Po opravljenem težkem delu smo vseh devet poslali z dobro oboroženim našim spremstvom na Jesenice. Že na Javorniku, kamor so prišli precej utrujeni od hoje, so lahko spoznali svojo usodo. Ljudje so jim dopovedali, da so izdajalci, ki morajo končno prejeti zaslužen kazni, ki jim jo je prisodilo ljudsko sodišče.

Ivan Saksida-Peter

Partizanski humor

DOMISELNI KNJIŽEVNIK

Književnik Ivan Ribič-Stojan je bil med vojno nekaj časa interniran v Gonarsu v Italiji. Poveljstvo taborišča je ukazalo, da je treba v bodoče pri raportu pozdraviti s fašističnim pozdravom. Toda vodstvo OF v taborišču je sklenilo, da se nihče ne bo pokoril temu ukazu.

Ko je Ribič prvi raportiral fašističnemu oficirju, je kot običajno pozdravil po vojaško. »Kje pa je pozdrav?« se je zadril fašist. Ribič je ponovno salutiral. »Ne tako, pozdravite civilno!« je ukazal fašist. Trenutki napete tišine.

Tedaj pa se Ribič znajde. Odkrije se in pozdravi po civilno. Za mesec dni so ga privezali na kol, fašistično pa le ni pozdravil.

širokih poljih dejavnosti in njenem strokovnem usposabljanju. Poleg tega pa poudarjajo veličino njenega poslanstva kot matere in ohranjenke zdravega pokolenja.

V prihodnje se bomo še vedno spraševali, kje je naša žena — samoupravljalica, žena — kulturna in politična delavka in najbrže tiho prezrli, da se je njen delavnik raztegnil iz zgodnjih jutranjih ur, ko je treba pripraviti zajtrk in še nekoliko pospraviti stanovanje do poznih večernih ur, ko bodo brneli stroji, ko se bo sklanjala nad likalnikom in šivanjem ter istočasno pripravljala jedi za naslednji dan. Kar priznajmo, da so usluge v raznih servisi in hrana v gostiščih za poprečno družino še vedno predrage, da o kvaliteti enega kot drugega ne govorimo. Koliko ji bo ostalo še časa za njeno osebno izobraževanje in razvedrilo, o tem je škoda izgubljati besed.

MIČ

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Kl

12

»Lani v tem času je bilo vse drugače,« vzdihne čez čas Ana.

»Lani?« pomisli Tine, a molči, čeprav so mu materine besede kanile v dušo kakor grenke kaplje. Dela se, kakor da spi, čeprav najbrž še dolgo ne bo mogel zaspati.

»Se lani sem bila tako srečna.«

»Kako bi ne bila?« bi rekel Tine, a se noče zapletati v pogovor, vseeno pa se spominja, da je bil lani ob tem času srečen tudi sam. Pred Jožefovim sejmom je bilo. Imel je srečo. Pomagal je sejmarm postavljati stojnice. Potem je postal »reklama« za pralni prašek »Radion«. Hodil je po mestu na hoduljah, na več kakor dva metra visokih palicah, ki jih izpod rdečih, z rumenimi progami našitih velikanskih hlač, ni bilo videti. Pod nosom so mu nalepili brke, ob ušesih pa zalisce, tako da je bil podoben vojaku iz starih časov, če ne že po brkih in zaliscih, pa po rdeče rumenem suknjiču in visoki papirnati kapi s črnim ščitkom. Na kapi in obleki je pisalo: Radion pere sam, on pa je hodil nekaj dni po mestu kakor pravi velikan. Nihče ga ni prepoznal. In to ga je zabavalo, še bolj vesel pa je bil zaslужil, saj je s to zabavo zaslужil več, kakor bi zaslужil v enem ali celo dveh mesecih naporenega priložnostnega dela, za katerim sta se dan za dnem z mamom pehala. Mami je prislужil ruto in jo s tem darilom tako razveselil, da je od sreče zajokala. In ker je kmalu potem našel tudi precej dela na vrto-vih tovarniške gospode (pri uradnikih, ki imajo k sreči premehke roke za lopato), je prislужil za svoje pojme prav lep denar, s katerim sta z materjo kupila toliko živil, da sta bila lahko dva meseca sita, za veliko noč pa sta si lahko privoščila celo meso.

SIVO MESTO

Zares, lepo je bilo lani!

»Lani si bil še tako dober fant, zdaj pa...« vzdihne Ana, še vedno nesrečna zaradi davišnjega sinovega odhoda, ki je bil tako podoben nekdanjim Martinovim odhodom, do katerih je prihajalo vselej, kadar se je naveličal preprirov.

Tako dober fant? Kakor da je zdaj kaj drugačen kakor lani, bi Tine rad zavrnil mam, ko bi se še isti hip ne zavedel, da zares ni več tak, kakor je bil lani in kakršen je bil še pred minulo soboto.

Res, drugačen je! A kako bi ne bil? Lani je še vedno mislil, da je življenje lepo in da bo morda prav kmalu postalo prava sreča zanj in za mam, ko bo dobil zaposlitev v tovarni, zdaj pa je tako, da je tudi Tinetova lanska sreča izgubila svojo krinko, pod katero se je skrival pravi, do brezčutnosti neusmiljeni obraz resničnega življenja.

O zakaj? Zakaj tako?

Preveč je upal. Pretirno upal, da si je z Marejevim priporočilom že zagotovil zaposlitev in srečo, o kateri sta z mam prejšnji teden govorila in si jo slikala s takimi barvami, ki bi najbrž prav kmalu zbledela, ker takih barv v življenju ni in jih pozna le hrepenenje...

4

PREVELIKO UPANJE je bilo v njem, si dopoveduje tudi naslednji dan. Človek ne sme nikoli preveč trdno upati v izpolnitev obljub, če se hoče obraniti pretežkih udarcev razočaranja in ohraniti pogum, potreben za življenje.

Mama mu s tarnanjem in vbijanjem v glavo, da ga spremlja očetova senca, jemlje samo pogum, namesto da bi pomislila, da niso časi težki samo za njiju, marveč za vse. Slika mu prihodnost tako črno, kakor da se je zanj že vse končalo, čeprav še živeti ni pričel.

Tako razmišlja Tine. Mlad je. Zdrav. Močan. Vse do onega dne ga življenja ni bilo strah, pa z materjo nista živela prav nič drugače, kakor bosta najbrž nekaj časa še morala. Težki časi so! Kriza! A tudi krize bo nekoč konec. Dobil bo zaposlitev. Stalno

zaposlitev! Delal bo. Hranil. In čez kakih dvajset let bo morda imel toliko, da bo lahko na prisojni strani doline zgradil hišico. Lepo, zidano hišico. Tako, kakršne se belijo kakor zidane iz sladkorja na oni strani doline v bregu za progo ljubljanske železnice.

»Beli sladkor z malinastimi strehami.«

Tako hišico bo lahko imel nekoč. Mama, vajena bedne kolibe, se bo v njej počutila kakor v nebesih. Srečna bo. Pozabila bo vso nesrečo svojega življenja. On bo imel takrat seveda tudi ženo. Morda bo prav tako lepa kakor deklica, ki jo je že nekajkrat srečal, a se mu je zdela prelepa, da se je ni upal niti pozdraviti, kaj šele nagovoriti. Samo mislil je nanjo, na njene črne lase in svetle oči, s katerimi ga je ošinila, kakor da bi uganila, da že dolgo misli nanjo.

»Da, že od zgodnje jeseni sem. Od lanskega septembra,« si pravi in misli na tiste oči, svetle, kakršne imajo mačke.

Tako bi rekel, ker so oblikovane tako, da dajejo mačji videz. Nekoliko potegnjene so, kakor da so napol priprte.

Prave mačje oči, bi rekel, ko bi ta izraz ne bil za dekle, kakršna je tista neznanka, žaljiv.

Človeške lepote vendar ne moreš primerjati z živalsko, pa čeprav so tudi živali lahko ljubke, kakor so na primer ljubke mačke.

Kakor da bi ga oplazil zeleno moder plamen, mu je bilo, ko ga je, ni še dolgo tega, mimogrede pogledala.

Kakor da bi se kdo dotaknil njegovih oči z dvema koščkoma oglja, razpihanega v modrikast skeleč plamen, je pred njenim pogledom sramežljivo povsile pogled, kakor da je čutil, da taka lepota ne bo mogla biti nikoli njegova, ker je zanj premalo, ker je prelepa in ker bo lahko izbirala med takimi, ki niso revni in neznatni kakor on. Kljub temu pa se misli nanjo razen zadnjih dni, ki so s svojo grenkobo zagrenili sleherno lepo misel in podobo, ni mogel odreči. Tudi sedaj mu je ta lepota sladko vzvalovala kri.

»Tako ženo bi si želel,« se mu zganejo ustnice. Za tako ženo bi delal vse življenje. Za tako ženo bi se pehal, dokler bi ne imel take belo rdeče lepote na sončni strani sivega mesta, ki bi ob taki lepi ženi prenehalo biti sivo in umazano.

Bi bilo vse to res nemogoče?

»Kdo ve? Ko bi imel stalno delo...« ga zvablja za seboj sladko sanjarjenje, dokler ne kane vanj zopet grenka kaplja negotovosti, kdaj in ali se bo sploh kdaj vse to, kar še želi, uresničilo. »Stalno delo. Redni mesečni zaslužek. Konec vsakdanjih ubijajočih skrbi, ki delajo življenje sivo in brezizgledno. O, to bi bila sreča, začetek sreče,« si govori. Živel bi skromno. Dal bi sleherni dinar, ki bi ga nujno ne potreboval, v hranilnik in potem na hranilno knjižico, dokler bi se v dveh desetletjih ali pa celo že prej, ne nabralo toliko dinarjev v tisočake, ki bi jih potreboval za uresničenje svojih želja.

O, vse to bi zmožel, ko bi ne bil brezposelni nič, primoran, da sprejme sleherno, še tako slabo plačano priložnostno delo, ki človeku ne zadošča niti toliko, da bi se upal enkrat do sitega najesti in si privoščiti kako dobroto, ki jo lahko samo vonjaš, kadar greš ob praznikih in nedeljah mimo boljših gostiln v mestu.

»Da, tisti prekleti dražljivi vonj po kranjskih klobasah ali golažu ali pečenem mesu, ki človeka samo draži in mu še bolj pogloblja lakoto v napol praznem želodcu.«

Kolikokrat že je preklinjal ta vonj!

»Tako je, če se mora človek vse življenje otepati z močnikom.«

In danes z materjo niti močnika ne bosta imela. Zato je mama šla že navsezgodaj, da bi si poiskala kako pranje ali ribanje.

»Jutri bo sveti Jožef. Morda bom kaj dobila?«

Tako je napisala na listek, ki ga je našel, ko se je prebudil in videl, da je v kolibi sam. To ga je prignalo, da je tudi sam šel ven. Mame vendar ne sme pustiti, da bi sama iskala delo in delala, on pa bi poleg in se grenil z žalostjo, ker mu kljub Marejevemu priporočilu niso dali v tovarni zaposlitve, marveč ga je uradnik celo s posmehom odklonil.

»Sam sem kriv. Sam sem silil vanj.«

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Kl

Kinokrožek na ŽIC snema več 8 mm amaterskih filmov

Kino krožek ŽIC snema film

Skupina osmih članov kinokrožka na Železarskem izobraževalnem centru je sredi priprav za snemanje novega 8 mm amaterskega filma. Člani krožka so se pričeli ukvarjati s kinoamaterstvom v oktobru leta 1967. Predelali so obsežen teoretični program, poleg tega pa so imeli redne projekcije kratkih igranih, dokumentarnih, celovečernih in amaterskih filmov.

S filmom »Bilo jih je 15 let,« za katerega je scenarij napisala Jožica Zadravec, se bodo udeležili republiškega festivala mladinskega amaterskega filma. V filmu igrajo Mimi Diznarevič, Diana Arman in Janez Pisek, snemal pa bo Branko Alt. Vsi sodelujoči so učenci poklicne šole.

Vodja kinokrožka Janez Hrovat pa pripravlja tri fil-

me, s katerimi se bo udeležil najprej republiškega festivala amaterskega filma v Ljubljani, nato pa še I. medklubskega festivala amaterskega filma, ki bo na Jesenicah 11. in 12. maja letos. Dva filma in sicer dokumentarni potopisi »Jesenice — London — Jesenice« in dokumentarni športni »5...4...3...2...1...hop« ki prikazuje tekmovanje v sankanju za veliko nagrado Avstrije na olimpijski progi v Iglsu, sta že dokončana. Tretji film »Sam z gorami«, ki ga snema skupaj z alpinistom Mlekužom iz Mojstrane pa bo gotov v dveh tednih.

Fotografija je s pokusnega snemanja za film »Bilo ji je 15 let«.

-tz

Nalog za prevoz v bolnico — v košu za smeti

Sodelavec Franc Markelj, delovodja na transportnem vzdrževanju, je našim uredništvu posredoval naslednji primer, ki kaže na neodgovorno ter malomarno opravljanje službene dolžnosti šoferja rešilnega avtomobila pri Zdravstvenem domu na Jesenicah.

Ker je v zadnjem času več primerov da nastajajo težave zaradi prevozov v bolnišnico, smo se odločili, da naše bralce seznanimo s težavami, ki jih je imel tov. Markelj, ko je bilo treba njegovega sedemmesečnega otroka nujno prepeljati v bolnišnico:

»V torek, 5. marca je otrok zbolel, zato je prišel okrog pol enajste ure dopoldan dežurni zdravnik dr. Sajevec na dom in ugotovil, da ima otrok pljučnico in da ga je treba nujno prepeljati v bolnišnico. Sam je tudi napisal nalog za prevoz in dejal, da bo sam poskrbel za prevoz z rešilnim avtomobilom. Na avto sem čakal celo uro. Ker ga ni bilo, sem odšel v Zdravstveni dom k dežurnemu uslužbencu, ki zbira prijave za obiske dežurnega zdravnika na domu. Pokazal mi je šoferja, ki je prav takrat čistil avtomobil. Šoferju sem povedal, da je prevoz otroka nujen, vendar mi je odgovoril, da bo peljal

drugi šofer. Tudi drugega šoferja rešilnega avtomobila nisem pričakal, zato sem otroka zavil v ožjo in ga kljub visoki vročini odnesel sam v bolnišnico.

Naslednji dan sem se spet oglašil v Zdravstvenem domu, ker me je zanimalo, kaj je z nalogom za prevoz, ki ga je napisal dežurni zdravnik. Dežurni v Zdravstvenem domu je potni nalog potegnil iz

(Nadaljevanje s 4. str.)

Rjazancev, ki je ob 11.20 dal nalogo, da so reševalci podpoveljnik Bahun, Žefran in Kuvek prepeljali zastrupljenca v bolnico Jesenice, kjer sta zdravnik dr. Vidali in dr. Pogačnik nadaljevala s potrebnimi ukrepi zdravljenja. Ker pa so bile posledice zastrupitve zelo hude, je vodstvo bolnišnice Fabjana po petdnevem zdravljenju premestilo v psihiatrično bolnico v Begunje, kjer se nahaja še danes. Zdravstveno stanje Fabjana pa se je v zadnjem času vidno popravilo in vse izgleda, da kakih večjih posledic ne bo imel.

Ce se vrnem nazaj na prijavo nesreče naj še povem, da so se takoj po prijavi na mesto nesreče odpeljali z gasilskim avtom podpoveljnik Gregor Novak, podpoveljnik Bahun Franc, reševalca Žefran in Mesojedec, ki so sodelovali pri omenjenem reševanju in si ogledali mesto nesreče. Pri tem pregledu se je ugotovilo, da je celotno popravilo na plinovodskih napravah potekalo v redu in brez kakršne koli pomanjkljivosti ali nepravilnosti.

Po nesreči sami smo predvsem takoj prekontrolirali omenjeni MEDI dihalni aparat št. 5, ki ga je uporabljal Fabjan. Tudi pri tej tretji kontroli, ki jo je izvršil poveljnik Novak, podpoveljnik Bahun in vodnik voda Janez Novak, je aparat pokazal popolno ureditev in brezhibnost na vseh posameznih napra-

vah kot: reducirnem ventilu, pljučnem avtomatu, podpritislu in nadpritislu. Prav tako pa je bila v brezhibnem stanju še vedno alarmna akustična piščalka, ki ima funkcijo opozoriti uporabnika aparata, če bi morda v aparatu nastala kakršna koli napaka, oziroma bi zmanjkalo potrebnega kisika. Iz navedenega mora biti vsakemu takoj razumljivo, da je zastrupljenec Fabjan pri tem opravilu svoje službene dolžnosti verjetno moral biti malo preveč siguran v samega sebe in je morda zaradi tega njegova vestnost z dihalnim aparatom malo popustila. S tem bi bile podane naslednje domneve:

1. Da se je Fabjan naučil plina že pri meritvi tega, oziroma pri uporabljanju CO cedila še predno je pričel uporabljati izolirni MEDI aparat.

2. Da je premalo krepko držal v ustih gumijev ustnik in mu je plin vstopal ob strani ustnika v dihalne organe.

Misli

Kakor se naseli naglas rojstnega kraja v govorico, tako se naseli tudi v srce in duha.

Kdor hoče biti velik, mora znati izkoristiti vso svojo srečo.

Ljudje, prav kakor rastline, imajo povečini skrite lastnosti, ki jih odkrivajo naključja.

Priložnosti nam pomagajo, da nas spoznajo drugi, pa tudi da se spoznamo sami.

Kar ženska v svoji čudi zavrača, ne more obveljati niti v njenem srcu niti v njenem duhu.

Ženskam izvečine ni toliko mar, da bi objokovale smrt svojih ljubimcev, ker so jih ljubile, temveč zategadelj, da bi jih objokovanje kazalo vredne ljubezni.

La Rochefoucauld

Izlet upokojencev z Javornika

Šestega marca je Društvo upokojencev Javornik-Koroška Bela organiziralo prvi letošnji izlet za člane in to v Staro Gorico (Italija).

Izlet je potekal po programu, ki smo ga izdelali s poslovalnico Kompas na Jesenicah. Imeli smo na voljo res udoben avtobus ter vodiča, ki nas je sproti, po vsej poti, od Jesenic prek Trbiža po dolini reke Bela do Stare Gorice in nazaj prek Udin, seznanjal s krajevnimi značilnostmi in okolico, po kateri smo se vozili. Zlasti v okolici Vidma je bilo videti marsikaj zanimivega. Kakšna je sodobna gradnja enodružinskih hiš, lična in praktična, da je vredno pogledati nadalje objekti manjših tovarn, ki jih v okolici Vidma ne manjka.

Lahko rečemo, da njihovi arhitekti zares skrbijo in razumejo potrebe človeka in mu želijo ustvariti prijeten dom in zdravo delovno mesto.

Razočarani pa smo ugotovili, da v Stari Gorici, kot nekdanjem s pretežno večino Slovencev naseljenem mestu, danes ne slišiš na ulici slovenske besede. Drugače je v trgovinah, kjer skoraj povsod govorijo slovensko. Nasprotno pa smo v Vidmu doživeli v trgovinah ravno nasprotno. Nihče nas ni razumel ali hotel razumeti.

Kljub temu, da nam je vreme v Gorici nekoliko pokvarilo razpoloženje, smo se vendar vrnili na Javornik polni novih doživetij in spoznanj. Ni nam žal za nekaj denarja

za ogled tistih krajev, po katerih se je v prvi svetovni vojni boril in prelival kri naš slovenski človek, vojak, ne po svoji volji, pač pa po volji drugih, ki so ga izkoriščali. Danes se ta zemlja, na kateri je stoletja prebival naš slovenski človek, odtujaše od nas, govorijo tuj jezik, nam nerazumljiv.

Kljub dobrim odnosom, ki vladajo med nami in sosednjo Italijo, pa smo do neke mere razočarani, hudo nam je za to lepo zemljo in našega človeka, ki še vedno živi na tem koščku zemlje, tiho in skrito kot da ga ne bi bilo. Živimo pod vtisom, da smo nekaj izgubili, kar je bilo naše, pa se ne bo vrnilo nikdar več.

3. Zastrupljenec je pri tem delu za kratek čas morda celo vzel gumijev ustnik iz ust, kar pa bi bilo z ozirom na močno koncentracijo navzočega plina CO v neprezračanem podstrešju zanesljivo usodno. To nam da misliti zaradi tega, ker sta nam Zupan in Prevce povedala, da sta našla Fabjana nezvestnega na tleh brez ustnika v ustih.

4. V zvezi s točko 3. bi bila dopustna tudi domneva, da se je Fabjan pri uporabi aparata slabo počutil, ali pa mu je pri tem delu postalo slabo.

Pri tem poudarjam, da so naši poklicni gasilci — reševalci obvezno vsako leto zdravniško pregledani. Ti pregledi pokažejo ali je gasilec — reševalec sposoben za opravljanje požarne in reševalne službe ali ne. Pri takem pregledu je bil zastrupljeni Fabjan zadnjič 23. septembra 1967. Po tem pregledu je specialist za medicinsko dela dr. Jensterle izdal zdravniško spričevalo, da je Fabjan popolnoma zdrav in absolutno sposoben za opravljanje reševalne službe.

Da ne bi bilo morda dvoumnega mišljenja, če imamo pri nas zaščitne aparate vedno vse v redu ali ne, naj povemo, da imamo v naši službi zato posebno izurjenega gasilca — laboranta Jožeta Zajca, ki ima edino skrb, delo in odgovornost samo za urejanje in vedno brezhibno stanje vseh vrst zaščitnih sredstev in predvsem navedenih Dreger in Medi aparatov. Njegovo delo ter ureditev aparatov pa direktno nadzoruje neposredni šef reševalne službe poveljnik Novak in republiška inšpekcija dela po svojem inšpektorju inž. Pircu. Tudi kar se tiče redne nabave CO cedil, alkalijevih vložkov, vseh vrst rezervnih delov za te aparate itd. želim poudariti, da nismo imeli glede nabave teh nikoli nobenih težav, ker je vodstvo našega podjetja tem našim potrebam vedno pravočasno in kljub neštetim finančnim težavam vedno ugodilo.

Naj za konec še povem, da so taka dela kot sem jih navedel v naši Železarni vsakdanji primer, odnosno jih je bilo v letu 1967 — 654, ki so skupno trajala 1586 ur. Skupnih meritev plina odnosno iskanje nevarnosti plina na vseh plinovodih v naši Železarni pa je bilo v letu 1967 — 708. Naši gasilci — reševalci so tako od svojega nastanka, to je od leta 1937, ko so zgradili v Železarni plavže na takih in sličnih napravah naredili torej že okoli 50.000 ur in je primer Fabjana prvi primer, ki pa bo tudi nam dal pobudo za še večjo skrb in pozornost pri tako zelo nevarnih delih, ki jih opravljajo naši gasilci.

Zelet bi, da sem s tem odgovorom zadovoljil vse, ki so bili v dvomih, kako se je moglo kaj takega pripetiti.

Šef reševalne službe poveljnik (Gregor Novak)

IV. Varstvo zunanega videza naselij in zelenih površin

10. člen

Zaradi varstva zunanega videza naselij in zelenih površin je prepovedano:

- nameščati lepake in oglase po krajih, ki niso za to določeni;
- risati in pisati po javnih objektih, zgradbah, poslopjih, ograjah in vozilih;
- onesnažiti ali poškodovati spomenike in spominska obeležja;
- prevračati, prestavljati, poškodovati ali mazati klopi, ograje ali druge predmete v parkih, na zelenicah ali ob javnih poteh;
- poškodovati živo mejo ali ograjo po zelenicah in vrtovih;
- v javnih nasadih, parkih, pokopališčih in zelenicah lomiti drevje ali grmovja, trgati cvetje, hoditi ali voziti se izven dovoljenih poteh ali po zelenicah;
- parkirati vozilo na zelenih površinah;
- puščati v mestu Jesenice dalj časa skladovnice drv ali premoga na javnih površinah in dvoriščih.

11. člen

Vsa gradbišča morajo biti ustrezno ograjena. Ograja mora biti taka, da zakriva pogled na gradbišča in ne kvari videza okolice. Za varnost pešcev je potrebno poskrbeti z ustrezno pasajo.

12. člen

V strnjenih naseljih mesta Jesenice, na dvoriščih, v stanovanjskih prostorih, kletih, hodnikih in podstrešjih je prepovedano rediti krave, konje, osle, koze, ovce, prašiče, zajce in perutnino.

V naseljih ob cesti I/1 izven mesta Jesenice smejo občani rediti perutnino, zajce, in druge živali samo v ograjenih prostorih.

V stanovanjskih prostorih je dovoljeno gojiti živali samo v skladu z določili odloka o hišnem redu.

V. Varstvo mladine

13. člen

Mladini do 16. leta starosti je prepovedano:

- zadrževanje v gostinskih prostorih, lokalih ali prireditvah, kjer točijo alkoholne pijače brez spremstva staršev, skrbnika ali osebe, ki ji je zaupana v varstvo po 21. uri;
- obiskovati javne prireditve, kinematske in gledališke predstave, ki so označene kot mladini neprimerne;

VI. Kazenske določbe

14. člen

Delovna ali druga organizacija, zasebnik ali prireditelj se kaznuje za prekršek z denarno kaznijo do 1000 ND:

- če dopusti, da se mladoletniki do 16 let zadržujejo po 21. uri brez spremstva staršev, lokalih ali prireditvah, kjer točijo alkoholne pijače;
- če dopusti zadrževanje gostov v gostinskih lokalih ali prireditvenih prostorih preko dovoljenega obratovalnega časa;
- ki po končani prireditvi ali obratovalnem času pusti uporabljene prostore in okolico neočistišene;
- če kot izvajalec ne poskrbi za to, da se

po opravljenem delu uredi zemljišče tako, kot je bilo pred prekopom;

— ki ne ogradi ustrezno gradbišče in poskrbi za varnost pešcev.

Odgovorna oseba delovne ali druge organizacije se kaznuje za prekršek iz 1. odstavka tega člena z denarno kaznijo do 100 ND.

15. člen

Z denarno kaznijo do 200 ND se kaznuje za prekršek kdor krši določila I. (razen 6 alinee) II. (razen 2 alinee) in V. točke (razen 3 alinee) 3. člena in delovne in druge organizacije, ki kršijo določila 6. in 7. člena.

16. člen

Z denarno kaznijo do 100 ND se kaznuje za prekršek, kdor krši določila III. točke (razen 1., 2., 3. in 14. alinee) IV. in VI. točke 3. člena, 5. člena (razen 19. alinee), 8. člena, 10. člena (razen 1. in 7. alinee) in 12. člena.

17. člen

Z denarno kaznijo 20 ND se kaznuje za prekršek, kdor krši določila 6. alinee I. točke, 2. alinee II. točke, 1., 2. in 3. alinee III. točke, 3. alinee V. točke tretjega člena, 1., 12., 15. in 19. alinee petega člena ter 1. in 7. alinee 10. člena. Z denarno kaznijo 10 ND se kaznuje za prekršek kdor krši določila 14. alinee III. točke 3. člena.

18. člen

Starši, skrbniki in redniki, ki jim je zaupano varstvo, oskrba in vzgoja mladoletnikov do 16. leta oz. oseb pod skrbništvom se kaznujejo za prekršek, ki ga je storil mladoletnik ali oseba pod skrbništvom, za katero so dolžni skrbeti, z denarno kaznijo, ki je za prekršek predpisana, če so zanemarili svojo dolžnost in za mladoletnike ali osebe pod skrbništvom niso skrbeli.

VII. Organi in postopek

19. člen

Uvedbo postopka o prekršku predlagajo pristojni upravni in inšpekcijski organi, postaje milice, javni tožilec in oškodovanec.

Občani, delovne, družbene ali druge organizacije, opozorijo pristojne organe, ki morajo ugotoviti kršitev in storilca ter obvestiti tistega, ki jih je opozoril, kako so ukrepali.

20. člen

Delavci milice, sanitarni, gradbeni in tržni inšpektorji lahko izterjajo od storilca prekrška takoj na mestu denarno kazen, če je za prekrške zagrožena kazen 20 ND ali 10 ND.

21. člen

Za izvajanje tega odloka skrbita oddelek za notranje zadeve in oddelek za gospodarstvo, gradbene in komunalne zadeve Sob Jesenice, kazni po tem odloku pa izreka pristojni občinski sodnik za prekrške.

22. člen

Z dnem, ko začne veljati ta odlok, preneha veljati odlok, o redu in miru v občini Jesenice (Ur. vestnik okraja Kranj, št. 35-326/60).

23. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem vestniku Gorenjske.

Številka:

Datum:

Predsednik
Franc Zvan

Gradivo za razpravo

Delavski svet Železarne je na seji, dne 28. februarja 1968 sklenil sklicati zbor delovne skupnosti Železarne zaradi obravnavanja zaključnega računa za 1967 leto in zaradi obravnavanja predlogov:

- dopolnitev pravilnika o odgovornosti pri delu,
- osnutek pravilnika o dodatku za stalnost na delovnem mestu,
- osnutek pravilnika o odtegljajih osebnih dohodkov,
- osnutek pravilnika o uvajanju pripravnikov na delo.

Predsedniki zborov delovnih enot so na podlagi tega sklepa delavskega sveta Železarne dolžni sklicati zbere svojih delovnih enot in objavljene osnutke obravnavati. Ker smo zaradi tehničnih razlogov zamudili z objavo gradiva se rok za sklicevanje zborov podaljša do 15. aprila 1968. Do tega roka morajo delovne enote obvestiti sekretarja organov samoupravljanja o stališčih svojih enot ter o morebitnih pripombah in predlogih za spremembe in dopolnitve predlaganih osnutkov pravilnikov. Obrazložitev zaključnega računa, katerega morajo delovne enote tudi obravnavati informativno, je vodstvo sektorja za ekonomiko dostavilo obratovodstvu, ki so dolžni na zborih delovnih enot tolmačiti zaključni račun.

Člane delovne skupnosti Železarne prosimo, da še pred zborom delovne enote preberejo priloženo gradivo in sodelujejo v razpravi na zborih.

Na osnovi čl. 19 in 329 statuta železarne Jesenice, je DS Železarne na svoji redni seji dne sprejel

PRAVILNIK o dodatku za stalnost na delovnem mestu

Člen 1

Namen dodatka je, da se stimulira delo tistih delavcev, ki so dalj časa zaposleni na delovnih mestih, pri katerih je normalni tok napredovanja vsled delovnega procesa ustavljen oziroma tistih delavcev, ki jim napredovanje zaradi zasedenosti delovnih mest ni omogočeno.

Člen 2

Z dodatkom na stalnost se predvsem stimulira večja delovna izkušnost, ki posredno vpliva na delovne rezultate, ni pa merljiva z obstoječimi merili.

Člen 3

Dodatek na stalnost pripada delavcu, ki v okviru plačilne grupe v določenem času ni napredoval. Prav tako se smatra, da ni napredoval delavec, ki je bil zaradi reelekcije ali drugih razlogov razporejen na delo nižje plačilne grupe.

Člen 4

Dodatek se računa za vse delavce, ki so zajeti v kategorizaciji in znaša:

če delavec ni napredoval v:	5 letih	10 letih	25 letih
pripada dodatek v %:	3 %	6 %	10 %

Višina dodatka se izračuna tako, da se obračunska postavka upravičenca množi s pripadajočim % dodatka in znesek zaokroži na 0.05 N din.

Člen 5

Pravica do dodatka se za posameznike ugotavlja med letom, dodatek pa se začne izplačevati od 1. januarja naslednjega leta, ko delavec izpolni pogoje za priznanje dodatka. Dodatek se obračunava v ugotovljenem dinarskem znesku na efektivno opravljenih urah in je osnova za gibljivi del in vsa nadomestila.

Člen 6

Delovno dobo, ki jo posameznik prebije v isti plačilni kategoriji, ugotavlja kadrovska evidenca in vsakoletno do 31. 12. sporoči oddelku za obračun os. dohodkov imena delavcev, ki s 1. januarjem pridobijo pravico do dodatka. Napredovanje v plačilni kategoriji, ki se odredi z odločbo ali stalno razporeditvijo na drugo delovno mesto, avtomatično izključi pravico do nadaljnjega prejemanja dodatka, kar izvede istočasno oddelek za obračun os. dohodkov.

Člen 7

Če delavec, ki mu je v smislu čl. 97 pravilnika o delovnih razmerjih priznana nezmanjšana obrač. osnova prebije več kot 5 let v plačilni grupi, ki jo je obdržal tudi po reelekciji, premestitvi ali postavitvi na določeno del. mesto, se mu dodatek ne prizna oziroma, da čl. 97 cit. pravilnika že sam po sebi daje izjemno pravico.

Člen 8

Pri ugotavljanju pravice do dodatka za stalnost ob uveljavitvi tega pravilnika se pri posamezniku šteje, kot da ni napredoval, če še vedno opravlja delo na istem delovnem mestu ali na delovnem mestu, ki ima enako obračunsko postavko kot delovno mesto, ki ga posameznik zaseda.

Člen 9

Če posameznik smatra, da mu delovna doba za priznanje dodatka na stalnost pri uveljavitvi pravilnika ali kasneje, ni pravilno ugotovljena, je dolžen prek personalne evidence svojega obrata zadevo urediti.

Člen 10

Sredstva za plačilo dodatka so sestavni del sredstev, ki jih za vsako gospodarsko leto določi DS za osebnih dohodkov in so vsebovana v formiranem osebnem dohodku delovnih enot.

Člen 11

Dodatek po tem pravilniku se začne izplačevati z dnem, ki ga določi DS Železarne in to delavcem, ki so do 31. 12. 1967 pridobili pravico na osnovi stalnosti na delovnem mestu, t. j., če niso napredovali 5, 15 ali 25 let.

Prilpis:
Pravilnik potrjen na redni seji DS Železarne in velja od 1968 do preklica.

Direktor Železarne: Predsednik DS:

OSNUTEK!

Na osnovi 19. člena statuta železarne Jesenice in sklepa delavskega sveta Železarne z dne 19.1.1968 v zvezi s kategorizacijo delovnih mest, je delavski svet Železarne na redni seji dne sprejel

PRAVILNIK O ODTEGLJAJIH OSEBNIH DOHODKOV

Člen 1

V zvezi s kategorizacijo delovnih mest v železarni Jesenice ureja ta pravilnik odtegljaje osebnih dohodkov delavcev, ki ne izpolnjujejo pogojev prakse in izobrazbe, predpisane za zasedbo delovnega mesta.

Člen 2

1. varianta:
Določila tega pravilnika veljajo za delavce, ki zasedajo delovna mesta kategorije D-5, U-3, U-4 in U-5.
2. varianta:
Določila tega pravilnika veljajo za vse delavce (D), ki so razporejeni v 11. kategorijo in navgor, ter za vse uslužbenke (U), ki so razporejeni v 5. kategorijo in navgor.

Člen 3

Za uspešno izviševanje delovnih nalog morajo člani delovne skupnosti imeti predpisane pogoje strokovne izobrazbe ter časovno določeno prakso

Oba pogoja sta za vsako delovno mesto iz člena 2 določena z:

- določili statuta
- razpisom ali objavo
- analitično oceno delovnega mesta

Člen 4

Prakse, ki izključujejo uporabo določil tega pravilnika, je samo tista, ki jo je delavec pridobil z opravljanjem delovnih nalog na delovnem mestu; katerega zaseda ali na delovnem mestu z vsebinsko podobnim oziroma enakim delom.

Člen 5

Delovnih mest, ki se razpišejo ali objavijo po določilih pravilnika o delovnih razmerjih, ne morejo zasedati delavci, ki ne izpolnjujejo razpisnih pogojev.

Na nezasedena delovna mesta iz 1. odstavka tega člena se postavijo delavci, ki opravljajo posle tega delovnega mesta, z odločbo o uadomestovanju. Zanje veljajo določila tega pravilnika.

Člen 6

Odtegljaji se uvedejo za delavce, ki že zasedajo delovna mesta in ne izpolnjujejo pogojev iz čl. 3.

Pogoje in delavce, za katere veljajo določila o odtegljajih, ugotavlja kadrovski sektor na podlagi svoje evidence ter predlogov, ki jih morajo dostaviti vodje delovnih enot, služb in direktorji sektorjev.

Delavec prejema zmanjšane osebne dohodke, dokler nista izpolnjena oba ali eden od obeh pogojev, na podlagi katerih se izvajajo odtegljaji.

Člen 7

Odtegljaji zaradi neizpolnjevanja pogojev predpisane strokovne izobrazbe ter časovno določene prakse znašajo maksimalno 10 %.

Če delavec ne izpolnjuje pogoja glede predpisane strokovne izobrazbe, znaša odtegljaj 5 %.

Če delavec ne izpolnjuje pogoja glede časovno določene prakse, znaša odtegljaj 5 %.

Člen 8

Ko delavec pridobi predpisano prakso oziroma izobrazbo, prenehajo razlogi za odtegljaje. To pravico uveljavlja s predlogom o ukinitvi, ki ga dostavi vodji delovne enote, službe ali direktorju sektorja Le-ta posreduje predlog kadrovskemu sektorju, ki ugotavlja njegovo upravičenost ter izda odločbo o rešitvi predloga

Če delavec ne sproži postopka po 1. odstavku tega člena, je vodja delovne enote, službe ali direktor sektorja sam dolžan dostaviti predlog kadrovskemu sektorju po podatkih iz ustrezne evidence, ki se mora voditi v ta namen v obratu službi ali sektorju.

Kadrovski sektor vodi evidenco o odtegljajih in izpolnitvi zahtevanih pogojev za vse delavce železarne. Če ugotovi upravičenost ukinitve odtegljajev, mora kadrovski sektor izdati ustrezno odločbo, ne glede na določila 1. in 2. odstavka tega člena.

Člen 9

Odločbe, izdane po tem pravilniku, se dostavljajo:

- oddelku za obračun osebnih dohodkov,
- delavcu, ki ga odločba zadeva,
- delovni enoti, službi ali sektorju, ki mu delavec pripada,
- evidenci kadrovskega sektorja.

Člen 10

Določila tega pravilnika se ne uporabljajo za pripravnike, katerih prakso, zahteve izobrazbe in osebne dohodke, urejajo drugi predpisi.

Člen 11

Za izvajanje določil tega pravilnika je odgovoren kadrovski sektor in oddelk za obračun OD:

Člen 12

Na prvostopenjske odločbe v tem postopku ima vsak prizadeti delavec pravico pritožbe v roku 8 dni na direktorja kadrovskega sektorja. Odločba o pritožbi, ki jo izda direktor kadrovskega sektorja, je dokončna.

Člen 13

Določila o odtegljajih se uveljavijo za vse prizadete delavce istočasno, najpozneje pa do 1.7.1968.

Člen 14

Z dnem, ko se izpolni določilo člena 13, prenehajo veljati vsi interni predpisi o zmanjšanju obračunske postavke zaradi neizpolnjevanja pogojev predpisane izobrazbe.

da se ohranita red in mir; iz prireditvenih ali gostinskih prostorov odstraniti vse vinjene osebe, ki povzročajo nemir, vzbujajo zgražanje ali žalijo občane ter poskrbeti, da prireditve ne traja prek dovoljenega časa.

Odgovorna oseba je dolžna poskrbeti, da se do 21. ure zvečer odstrani iz prireditvenega prostora in javnih lokalov, kjer točijo alkoholne pijače vso mladino pod 16. letom razen tiste s spremstvom.

Odgovorna oseba je dolžna poskrbeti, da se takoj odstranijo iz prireditvenega prostora ali lokala vse vinjene osebe, ki ga ne žele zapustiti prostovoljno in s svojim obnašanjem motijo druge goste.

5. člen

Zaradi varstva zdravja in čistoče na območju občine Jesenice je prepovedano:

— pljuvati, metati odpadke ali kako drugače ponesnažiti tla ali predmete na javnih prostorih;

— odlagati odpadke ali gnoj na mestih, ki niso zato določena;

— poškodovati, uničiti ali odstraniti posode za odpadke, postavljene na javnih mestih;

— puščati greznice, odtočne kanale, smetiščne jame in smetnjake nezaprte ali nezadostno zaprte ali jih izpraznjevati ob nepravem času;

— opuščati izpraznevanje greznic, odtočnih kanalov in smetišč;

— prevažati v strnjenih naseljih gnojnice ali druge smrdljive snovi v času med 5. in 22. uro;

— metati v kanalske požiralnike in jaške predmete, ki jih utegnejo zamašiti;

— prevažati mrhovino, kosti, kože in podobno v nezaprtyh posodah ali vozilih;

— odlagati mrhovino kamorkoli drugam kot v mestno konjačijo;

— v središču mesta Jesenic gnojiti vrtove in sadovnjake z gnojnicami ali fekalijami;

— prepovedano je smetiti cestnišč; kdor cesto onesnaži, jo je dolžan očistiti, če pa tega ne stori, mora to storiti komunalna delovna organizacija na stroške tistega, ki jo je onesnažil; kamione gradbenih podjetij je treba pred odhodom z gradbišča ustrezno očistiti;

— nakladati, prevažati ali razkladati meso, mesne izdelke, kruh, pecivo in ostala neembalirana živila, proti pravilom čistoče in higiene. Meso in mesni izdelki se smejo prevažati samo v popolnoma čistih, s pločevino obloženih, zaprtih zabojih. Kruh se sme prevažati samo v popolnoma čistih zaprtih vozilih, prenašati pa se sme samo v čistih in prekritih posodah;

— suho pometati ulice ali hodnike, suho pometanje je dovoljeno le pri dodatnem čiščenju;

— puščati v nemar ukrepe ali ovirati izvajanje ukrepov dezinfekcije, dezinsekcije in deratizacije;

— zanemarjati osebno snago in snago v stanovanju in delavnici tako, da to moti okolico in ogroža zdravje ljudi;

— iztepati, izlivati ali metati z oken ali balkonov karkoli, kar povzroča nesnago ali škodo ali ogroža zdravje ljudi;

— onesnažiti pitno vodo, prati ali umivati v studencih in javnih vodovodnih napravah, namenjenih za pitno vodo;

— zahajati v zaščitna območja vodovodnih zajetij;

— kopati se v Savi, južno od Železarne Jesenice;

— ovirati uporabo vode stanovalcem;

6. člen

Delovne in druge organizacije, odgovorne za vzdrževanje čistoče na tržnih in drugih javnih prodajnih in prireditvenih prostorih, športnih igriščih, avtobusnih postajališčih, kioskih in trgovinah so dolžne:

— skrbeti za čistočo na prostoru, za katerega so zadolžene;

— poskrbeti za zadostno število košev za odpadke ter jih redno vzdrževati;

— po obratovalnem času ali končani prireditvi uporabljene prostore počistiti.

7. člen

Delovne in druge organizacije, ki skrbijo za vzdrževanje cest, ulic in trgov v naseljih so dolžne:

— na javnih ulicah, prehodih, trgih, javnih parkih in zelenicah med stanovanjskimi bloki postaviti koše za odpadke v primernih razdaljah in jih redno vzdrževati;

— redno vzdrževati in čistiti prometne površine, parke in zelenice, za katere so dolžne skrbeti;

— asfaltirane prometne površine čistiti v poletnem času z vodo in mokre pometati v času med 20. in 5. uro;

— v zimskem času takoj po zapadlosti očistiti sneg z vseh prometnih površin, ulic, trgov, prehodov in pločnikov v skladu s programom čiščenja ter posipati poledenele površine s soljo ali drugim ustreznim posipom.

8. člen

Lastniki, uporabniki ali najemniki nepremičnin ob javnih cestah so dolžni:

— čistiti pločnik (hodnik) ob svoji ali najeti nepremičnini;

— odstranjevati takoj s pločnikov, hodnikov, cestnih jarkov in kanalskih požiralnikov sneg ali druge naplavine;

— odstraniti vsakokrat takoj snežni plaz, ki pade s strehe stavbe;

— v zimskem času posuti poledenele pločnike ali hodnike redno do 5.30 ure zjutraj, podnevi pa po potrebi tudi večkrat z ustreznim posipom;

— poskrbeti, da so na hišah in drugih zgradbah ob javnih poteh nameščeni žlebovi in snežni ščitniki;

— odstraniti ali poskrbeti za odstranitev ruševin zgradb, ograj in večjih kupov odpadnega materiala.

9. člen

Izvajalci, ki so pri opravljanju komunalnih del prekopali prometne poti, parke ali druge javne površine ali dvorišča, so dolžni takoj po opravljenih delih, ali po opravljenih fazah dela poskrbeti, da se na prekopanih površinah vzpostavi prejšnje stanje. Če pristojna delovna organizacija tega ne stori, opravi potrebna dela ustrezna druga delovna organizacija na stroške povzročitelja.

za njihova dejanja, če so zanemarili vzgojo ali potrebno nadzorstvo.

II. Varstvo javnega reda, miru in premoženja

3. člen

Na območju občine Jesenice je zaradi varstva javnega reda, miru in premoženja prepovedano:

- motiti javne shode, zborovanja, sestanke in druge dovoljene prireditve;
- na javnih shodih, prireditvah, javnih lokalih in drugih javnih prostorih nositi predmete, s katerimi se lahko prizadene telesna poškodba;
- izzivati k pretepu, neredu in nemiru ter smešiti, nadlegovati, oziroma kako drugače vznemirjati ali ogrožati občane;
- zadrževanje v gostinskih lokalih in prireditvenih prostorih prek dovoljenega obratovalnega časa;

- kartati v gostinskih prostorih ali lokalih, v katerih je to prepovedano;
- kaditi v gledališčih, športnih dvoranah, kinematografih, javnih prevoznih sredstvih in na drugih mestih, kjer je to prepovedano;
- točiti alkoholne pijače mladoletnikom in vinjenim osebam;
- prodajati ali kupovati pridelke in izdelke zunaj tržnih prostorov;

II

— posedovati živali, ki z močnim oglašanjem v dnevnem in nočnem času vznemirjajo in motijo občane;

— voditi pse in druge živali v javne lokale, tržne prostore, otroška igrišča, javna kopališča in pokopališča (izjema so službeni psi in psi vodiči slepih);

— dražiti, plašiti in puščati brez nadzorstva živali, ki utegnejo ogrožati varnost ljudi, prometa ali premoženja;

— opustiti namestitev opozorilne table »hud pes« na vidnem mestu, če je pri hiši tak pes. Nevarni in popadljivi psi morajo biti priklenjeni. Lastniki jih morajo izven dvorišča voditi na vrvice, na vidnem mestu v dvorišču ali na stavbi pa so dolžni namestiti opozorilne table »hud pes«.

III.

— ovirati promet na hodnikih za pešce in drugih javnih poteh z odlaganjem ali puščanjem kuriva ali drugih predmetov dalj kot 4 ure;

— prislanjati kolesa ob stene hiš, robnike cestnih hodnikov, izlozbe ali kamorkoli, kjer to lahko povzroči škodo ali ovira promet;

— parkirati ali postavljati vozila na hišnih dohodih ali prehodih, ki povezujejo ulice, javne prostore ali prometne površine;

— z brezobzirno vožnjo ali kako drugače oškropiti ali umazati ljudi ali pročelja stavb;

— puščati predšolske otroke brez nadzorstva na prometnih cestah in drugih nevarnih mestih;

— sankanje, smučanje, kotalkanje in igranje z žogo na javnih cestah in prometnih površinah;

— puščati domače živali brez nadzorstva na prometne ceste;

— dopustiti razrast drevja ob javnih cestah pod 4 m nad voziščem;

— skakati med vožnjo na vozila v javnem prometu ali se obešati na vozila med vožnjo;

— poškodovati ali odstraniti napisne table, plakate, oglase, prometne znake in druga javna znamenja;

— puščati ograjo ali živo mejo ob javnih poteh v takem stanju, da ogroža varnost prometa ali kazi zunanji izgled kraja;

— opremljati ograjo ob javnih cestah z bodečo žico ali s steklenimi drobcji;

— ugašati, poškodovati ali odstraniti svetilke javne razsvetljave;

— ovirati promet pešcev po pločnikih z zadrževanjem v skupinah na mestih, ki predstavljajo prometne ožine;

— loviti prazne sidre na smučarskih vlečnicah ali pristopati k smučarju, ki vlečnico uporablja.

Vsi uporabniki žičnic in smučarji so dolžni upoštevati opozorilne table na žičnicah ter vlečnicah in opozorilne table na smučarskih progah.

IV.

— povzročati hrup z uporabo zvočnikov, radijskih in televizijskih aparatov, glasbil, zvonov in podobnih naprav;

— vleči ali metati smetnjake po tleh tako, da to povzroča ropot;

— povzročati hrup ali ropot v bližini bolnic, okrevališč, šol in podobnih ustanov;

— povzročati hrup z motornimi vozili ali le-te uporabljati, kadar nimajo oz. imajo pomanjkljive glušne naprave.

V.

— opuščati namestitev ali zanemarjati vzdrževanje varnostnih naprav pri gradnji in popravilih stavbenih in drugih objektov;

— opuščati popravilo zgradb in objektov, ter odstranitev naprav oz. objektov, ki ogrožajo varnost občanov;

— zažigati odpadke ali kuriti ogenj v bližini stavb ali drugih objektov tako, da to moti okolico s smradom ali dimom;

— odmetavati cigaretno ali druge ogorke in odlagati pepel na krajih, kjer je možnost, da se zaneti požar.

VI.

— prenočevati po tržnicah, senikih, kozolcih, parkih, avtobusnih postajališčih in drugih gospodarskih objektih brez dovoljenja lastnika ali odgovornega upravitelja;

— postavljati šotore in taboriti na zemljiščih, ki niso določena za taborenja;

— trgati ali pobirati sadje in druge poljske pridelke brez dovoljenja lastnika ali upravitelja ali poškodovati drevje na tujem zemljišču;

— streljati z zračno puško ali drugo pripravo oz. metati kamenje in druge predmete na krajih, kjer to lahko ogroža varnost ljudi in premoženja.

4. člen

Za vzdrževanje reda in miru na dovoljenih javnih prireditvah in v javnih lokalih je odgovoren prireditelj oziroma odgovorna oseba gostinskega ali drugega javnega lokala.

Odgovorna oseba je dolžna postaviti ustrezno število rediteljev in ukreniti vse potrebno,

Člen 15

Ta pravilnik začne veljati, ko ga sprejme delavski svet Železarne, uporabljati pa se začne od dneva objave, najkasneje pa 15. dan od dneva sprejema.

Direktor Železarne:
Predsednik DS Železarne:

Pojasnilo k členu 2

Služba kadrovskega sektorja predlaga dve varianti zato, ker bi prva varianta zadela tudi najnižje uslužbenke z že tako nizkimi osebnimi dohodki in majhno odgovornostjo na delovnih mestih, kar pa ni namen pravilnika.

Cilj teh določil je, postopoma pridobiti na vodilnih in odgovornih delovnih mestih ljudi z ustrezno izobrazbo in prakso.

Prav iz tega vzroka se kadrovskega sektorja zavzema za 2. varianto, ki izključuje najnižji uslužbenki kader, zajema pa večino delovnih in delovna mesta D-4, za katera se zahteva srednja izobrazba. Mejo za uslužbenke smo postavili v 5. kategoriji, zato ker so v njej tainice pomočnikov teh. direktorja in stenodaktilografi, za katere se prav tako zahteva srednja izobrazba.

Iz priloge je razvidno, da so to predvsem U-3, v 5. in 6. kategoriji pa je tudi 25 U-2, za katere prav tako veljajo določila tega pravilnika.

D-5		D-4	
kateg.	štev.	kateg.	štev.
7 kateg.	1		
8	—	5 kateg.	8
9	2	6	51
10	1	7	228
		8	539
11	32	9	171
12	62	10	88
13	94		
14	25	11	17
15	3	12	4
		13	8
		14	7
U-3		U-2	
kateg.	štev.	kateg.	štev.
3 kateg.	8	2 kateg.	1
4	13	3	69
		4	67
5	14		
6	21	5	13
7	88	6	12
8	46		
9	18		
10	31		
11	66		
12	7		
13	14		
14	15		
15	2		

Na podlagi temeljnega zakona o obveznem sprejemanju pripravnikov pri delovnih organizacijah (Ur. list SFRJ, št. 54/67) je delavski svet na predlog upravnega odbora sprejel na seji

PRAVILNIK O UVAJANJU PRIPRAVNIKOV NA DELO

Člen 1.

Da bi si mogle osebe, ki so končale visoko, višjo ali srednjo strokovno šolo, pridobiti

delovne izkušnje za samostojno delo v svoji stroki, se uvaja za te kategorije delavcev pripravniški staž.

Člen 2.

Pripravniški staž traja največ leto dni. V kolikor se posamezniki usposobijo za samostojno delo prej, se pripravniški staž lahko zanje zniža, a največ pol leta pod pogojem, da je na razpolago prosto delovno mesto.

Člen 3.

Uvajanje na delo se vrši po programu, ki ga za posameznike izdelata kadrovskega sektorja v sodelovanju s strokovnjaki za posamezna področja.

Vodstva delovnih enot in služb pa so dolžna omogočiti posamezniku izvajanje programa.

Obratovodje DE ali vodja službe v ta namen določi vsakemu pripravniku mentorja, ki usmerja njegovo delo v času uvajanja.

Člen 4.

Program uvajanje je specifičen in zavisi od zahtev delovnega mesta, za katerega se posameznik usposablja. Pripravniki s srednjo strokovno izobrazbo se usposabljaajo predvsem za nižja vodstvena delovna mesta. Težišče dela naj bo na obvladovanju dela ključnih delovnih mest, ki jih nadzira in vodi nižji vodstveni kader (delovodje).

V času pripravniškega staža mora obiskovati seminar iz varstva pri delu, ki ga organizira kadrovskega sektorja.

Pripravniki z višjo in visoko strokovno izobrazbo se usposabljaajo predvsem za srednji vodstveni kader (asistenti, referenti), zato naj bo težišče pri uvajanju na delo na proučevanju organizacije dela in ekonomike. Ti pripravniki morajo v času pripravniškega staža obiskovati seminar, na katerem se obdeluje teme s področja varstva pri delu, organizacije dela in ekonomike podjetja. Ta seminar organizira kadrovskega sektorja.

Člen 5.

Pri kadrovskemu sektorju se organizira stalna strokovna komisija, ki jo imenuje direktor Železarne.

Naloga te strokovne komisije je nadzor nad strokovnim uvajanjem pripravnikov in ocena usposobljenosti po zaključenem stažu.

Strokovna komisija predlaga organu, ki je pristojen za razporeditev delavca, na katero delovno mesto se pripravnika razporedi ali pa prekine z njim delovno razmerje po končanem pripravniškem stažu.

Člen 6.

Strokovno komisijo sestavlja predsednik in 2 člana. Njena delavna doba traja 2 leti, lahko pa se podaljša. Kot sodelavce po posameznih specializiranih področjih, lahko strokovna komisija vključi v delo tako posamezne mentorje, kot druge strokovnjake.

Člen 7.

Pripravniki v času uvajanja obvezno vodijo dnevnik, ki ga nadzirajo njihovi mentorji. Ta dnevnik vsakega pol leta predložijo v pregled strokovni komisiji, ki ocenjuje delo pripravnikov.

Pripravniki, ki se usposabljaajo za nižji vodstveni kader, se morajo v času uvajanja

usposobiti za dela na KV in VK sistematiziranih delovnih mestih, tako da lahko samostojno opravljajo delo in se seznaniti s tehnologijo in organizacijo dela iz programa delovodij.

Vsi ostali pripravniki se morajo v času uvajanja seznaniti s tehnologijo in organizacijo dela iz programa srednjega vodstvenega kadra (asistenti, referenti) in izdelati vsaj eno strokovno nalogo po navodilih mentorja, ki jim je bil določen.

Člen 8.

Ocena strokovne usposobljenosti vsebuje:

- ocena dnevnika,
- preizkus strokovnega znanja iz specializacije za katero se usposablja;
- preizkus znanja iz varnosti pri delu, organizacije dela in ekonomike podjetja v obsegu, ki je bil podan na seminarju;
- ocena strokovnih nalog, ki jih je izdelal v času uvajanja.

Strokovna ocena za pripravnike s srednjo strokovno šolo, ki se usposablja na posameznih sistematiziranih delovnih mestih vsebuje:

- ocena dnevnika;
- ocena usposobljenosti za posamezna dela;
- preizkus strokovnega znanja iz tehnologije in organizacije dela, v obsegu 1-letnega programa za delovodje;
- preizkus znanja iz varnosti pri delu v obsegu, ki je bil podan na seminarju.

V slučaju negativne ocene strokovne komisije se pripravnik lahko razporedi na nižje delovno mesto, za katero komisija smatra, da je strokovno usposobljen ali pa se z njim prekine delovno razmerje.

Člen 9.

Pripravnik, ki so uspešno završili uvajanje, se lahko razporedi na prosta delovna mesta brez objave (čl. 27 PDR).

Člen 10.

V kolikor ni na razpolago prostih delovnih mest ustreznih kvalifikacij, se pripravniku ponudi nižje prosto delovno mesto ali pa prekine z njim delovno razmerje.

Pripravnik, ki je razporejen na nižje delovno mesto, se lahko v primerih, ko je prosto delovno mesto ustreznih kvalifikacij, razporedi na to delovno mesto brez predhodne objave.

Člen 11.

Za pripravnike, ki se usposabljaajo na KV in VK delovnih mestih za delovodje, bo program obsegal večletno prakso. Ker jim pripravniški staž preneha po 1 letu, se uvajanje izdeli tako, da bodo vsaj po 1 letu uvajanja delali na delovnih mestih, ki jim pri samostojnem delu zagotavlja osebne dohodke najmanj v višini osebnih dohodkov iz naslova pripravnika.

Te pripravnike se po zaključnem stažu razporedi na delovna mesta v okviru predvidenega programa.

Po zaključnem programu za te delavce (ki praviloma niso več pripravniki) da strokovna komisija oceno usposobljenosti, ki vsebuje:

— oceno strokovne usposobljenosti za posamezna dela;

— preizkus strokovnega znanja iz tehnologije in organizacije dela iz programa za delovodje;

— preizkus znanja iz varnosti pri delu iz programa za delovodje.

Na podlagi pozitivne strokovne ocene se te delavce lahko razporedi na delovno mesto delovodje brez objave, če pa ni prostega delovnega mesta delovodje, pa na eno izmed VK delovnih mest.

Člen 12.

Delavce, ki so dovršili strokovno šolo v rednem delovnem razmerju kot izredni slušatelji, se ne uvaja v delo in nimajo pripravniškega staža. Tem delavcem izdeli kadrovski sektor program prakse ob pričetku študija.

Po končanem študiju in absolviranem programu strokovna komisija da zanje oceno usposobljenosti, ki obsega elemente, navedene v členu 11.

Določila glede zaposlitve veljajo ista kot v čl. 11.

V kolikor delavci v delovnem razmerju obiskujejo strokovno šolo, da bi pridobili potrebno strokovno znanje za opravljanje dela na delovnih mestih, ki jih že zasedajo, ne dobi programa prakse, niti zanje strokovna komisija ne daje ocene usposobljenosti in nimajo pripravniškega staža.

Člen 13.

Osební dohodki pripravnikov se izplačujejo iz sklada pred delitvijo in to v fiksnem znesku:

	netto	
	SD/h	
pripravniki z visoko šolo	540	(100.000)
pripravniki z višjo šolo	490	(90.000)
pripravniki s sred. str. šolo	380	(70.000)

brez variabilnega dela.

Pripravniki s srednjo strokovno šolo, ki se usposabljaajo na posameznih kvalificiranih ali visokokvalificiranih delovnih mestih so upravičeni na osebne dohodke kot ostali delavci na teh delovnih mestih, če delovne naloge uspešno upravljajo.

V tem slučaju se njihovi OD izplačujejo iz masé OD delovne enote.

O načinu izplačila odloča strokovna komisija na predlog mentorja.

Člen 14.

Normativ delovnih mest za pripravnike je naslednji:

Sifra DE	Sifra del. m.	Naziv	Stev. oseb	kvalif.
29	5417	priprav. sred. šola	40	D-3
29	5424	priprav. višja šola	4	U-4
29	5415	priprav. visoka šola	16	U-5

Pri tem je smatrati normativ pripravnikov z višjo in visoko šolo skupno 20 oseb.

Člen 15.

Vse ostale pravice in dolžnosti za pripravnike so iste kot za druge delavce v rednem

delovnem razmerju in so urejene s samoupravnimi akti železarne.

Člen 16.

Ta pravilnik začne veljati, ko ga sprejme DS Železarne, uporabljati pa se začne od

dneva objave, najkasneje pa 15. dan od dneva sprejema.

Direktor Železarne Predsednik DS

Pripis:

Pravilnik potrjer. na redni seji DS Železarne in velja od 1968 do preklica.

PREDLOG DOPOLNITVE PRAVILNIKA O ODGOVORNOSTI DELAVCEV NA DELU V ŽELEZARNI

Skladno s sklepom delavskega sveta Železarne z dne 20. novembra 1967, je pravna služba pripravila predlog dopolnitve pravilnika o odgovornosti pri delu v Železarni, ki se nanaša na nasilne vselitve v samska stanovanja oziroma na nasilno spreminjanje samskih sob v družinska stanovanja. Primerov nasilnih vselitev je vedno več in noben ukrep proti takšnemu samovolju ne pomaga. Zato je delavski svet Železarne naročil, da se pripravi predlog dopolnitve pravilnika o odgovornosti pri delu v tem smislu, da bi se nasilna vselitev lahko smatrala kot posebno huda kršitev delovne dolžnosti in se s tem dosegla pravna osnova za izključitev kršilca iz delovne skupnosti Železarne.

Pravna služba Železarne predlaga naslednjo dopolnitev člena 17. pravilnika o odgovornosti pri delu:

»8 a. Nasilna vselitev v stanovanjske prostore, s katerimi razpolaga Železarna ali spreminjanje samskih prostorov v družinska stanovanja.«

Glede postopka in pristojnosti odločanja v takšnih primerih posebno hude kršitve delovne dolžnosti pravna služba predlaga dve možni rešitvi:

I. rešitev:

Predlog za izključitev na podlagi prijave gostinske enote ŽELEZAR poda komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti delovne enote, o izključitvi pa odloča delavski svet delovne enote. V tem primeru ni potrebna

nobena dopolnitev ostalih členov pravilnika o odgovornosti pri delu.

II. rešitev:

Predlog za izključitev na podlagi prijave gostinske enote ŽELEZAR poda komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti pri delavskem svetu Železarne in o izključitvi odloča delavski svet Železarne. V primeru takšnega postopka oziroma pristojnosti odločanja pa je treba dopolniti pravilnik o odgovornosti pri delu, in sicer v naslednjih členih:

Člen 36 je treba dopolniti z naslednjim odstavkom:

»Komisija Železarne vodi postopek v vsakem primeru in ne glede na ostala določila o pristojnosti, če gre za kršitev delovne dolžnosti iz člena 17, točke 8 a.«

Prav tako je treba dopolniti člen 39 z naslednjim odstavkom:

»Delavski svet Železarne izreka ukrepe izključitve v vsakem primeru in ne glede na ostala določila o pristojnosti, če gre za kršitev delovne dolžnosti iz člena 17, točka 8 a.«

Zbovi delovnih enot morajo skladno z določili našega statuta predlog dopolnitve člena 17 potrditi ali zavreči in se v primeru, če predlog potrdijo, tudi odločiti za eno predloženih rešitev o postopku oziroma odločanju. Pravna služba in uprava podjetja predlagata II. rešitev, to je pristojnost o odločanju naj pripada delavskemu svetu Železarne, zaradi splošnega pomena reševanja stanovanjskih vprašanj na Jesenicah.

Upravni odbor Skupščine občine Jesenice je osnutek odloka o javnem redu in miru v občini Jesenice pripravil že v mesecu januarju letos in so o njem do sedaj razpravljali svet za splošne zadeve, svet za gospodarstvo in svet za urbanizem, gradnje in komunalne zadeve, krajevne skupnosti in stanovanjske zadeve SOb Jesenice. Osnutek je bil poslan tudi vsem krajevnim skupnostim, občinskemu sodniku za prekrške, postaji milice, občinskemu sindikalnemu svetu in vsem večjim gostinskim organizacijam na območju občine. Na podlagi pripomb je prvotni predlog nekoliko spremenjen in ga upravni organ posreduje v razpravo vsem občanom. Svoje pripombe in mnenja pošljite oddelku za gospodarstvo, gradbene in komunalne zadeve SOb Jesenice, ali pa jih povejte svojim odbornikom.

PRILOGA

Na podlagi 3. in 8. člena Temeljnega zakona o prekrških (Ur. list SFRJ, št. 26-469/65) in 2. odstavka 6. člena zakona o nabavljanju, posesti in nošenju orožja (Ur. list SFRJ, številka 38-635/64 ter Ur. list SFRJ, št. 18-272/67) ter 48. člena statuta občine Jesenice (Ur. vestnik Gorenjske, št. 13-94/64) je Skupščina občine Jesenice na skupni seji obeh zborov dne sprejela

ODLOK

o javnem redu in miru v občini Jesenice

I. Splošne določbe

1. člen

Z odlokom o javnem redu in miru v občini Jesenice so predpisani ukrepi za varovanje

javnega reda, miru, zdravja, čistoče in zunanega videza krajev v občini Jesenice ter ukrepi za varstvo občanov in premoženja.

2. člen

Vsi, ki stalno in začasno bivajo na območju občine Jesenice, so dolžni uravnati svoje življenje, delo in ponašanje tako, da ne motijo ali vznemirjajo drugih pri njihovem delu, razvedrilu ali počitku ter ne ogrožajo njihovega zdravja ali premoženja in ne opravljajo dejanj, ki so po določilih tega odloka prepovedana.

Starši, skrbniki in redniki, ki jim je zapuano varstvo, oskrba in vzgoja mladoletnikov ter oseb pod skrbništvom so odgovorni

S skupščine občine Jesenice

Kolikšen bo letošnji proračun občine?

Glavna točka dnevnega reda 10. redne seje sveta za družbeni plan in finance pri Skupščini občine Jesenice ta ponedeljek je bila razprava o predlogu proračuna občine za letošnje leto. Glede na spremenjen način financiranja strokovnega šolstva ter spremenjene stopnje, po katerih se oblikuje dohodek občine, je ta v letošnjem letu nižji od lanskoletnega, to pa predvsem zato, ker se 2 % od osebnih dohodkov zaposlenih v občini steka mimo proračuna občine v dohodke Temeljne izobraževalne skupnosti. Poleg tega se za potrebe šolstva odvaja še 40 % denarja od vseh ostalih dohodkov proračuna občine. Zelo pomembno je tudi to, da je bilo v lanskem letu okroglo en milijon N din prenešenega denarja in 600.000 N din obveznosti, v letošnjem letu pa le 100.000 N din prenešenega denarja in pa več kot en milijon N din obveznosti.

Največji postavki proračuna občine sta prispevka od osebnih dohodkov zaposlenih in prometni davek. Prispevki od osebnih dohodkov bodo glede na republiška priporočila predvidoma za 8 % večji, kar pomeni, da je v letošnjem letu predvideno za toliko tudi povečanje osebnih dohodkov zaposlenih. Tolikšno povečanje je morda nekoliko optimistično, saj je v občinski resoluciji o razvoju gospodarstva v občini predvideno povečanje le za 4 %, vendar ugodnejše stanje naročil v železnici in pa ugodno uresničanje proračuna v prvih dveh mesecih letošnjega leta kaže na določeno povečanje. Ob tem so navzoči precej govorili o ugotovitvi, da se približno 20 % prispevkov (od osebnih dohodkov zaposlenih in stanovanjski prispevek) steka v proračune drugih občin, to je za tiste delavce, ki so sicer zaposleni v naši občini, stalno bivališče pa imajo drugje. Bile so nepravilnosti, večkrat pa se je ugotavljalo, da so v drugih občinah to izkoriščali in izdajali celo dvomljiva potrdila o stalnih bivališčih. Novi zakon sedaj jasno določa, saj ne govori več o stalnih bivališčih, pač pa o tem, da mora delovna organizacija omenjene prispevke odvesti v tisto občino, kjer živijo ožji svojci zaposlenega (žena ali mož ter otroci). Prav gotovo bi morala tudi vodstva delovnih organizacij (predvsem Železnica in gradbena podjetja) pomagati pri kontroli in razčiščenju tega, saj bi se tako v proračun občine predvidoma doteklo do 600.000 N din več denarja.

Pri dohodkih obračuna občine v postavki davkov je predviden največji dohodek od prometa blaga na drobno. Zaradi večjih osebnih dohodkov zaposlenih bo kupna moč občanov predvidoma večja, v občini bodo odprli nove prodajalne, na večji dohodek pa bo vplival tudi povečani odstotek prometnega davka na alkoholne pijače v trgovini od 20 % na 25 %. Pri tem je bila zanimiva ugotovitev, da akcija prijavljanja malih obrti do sedaj še ni v celoti uspela in da še dosti malih obrtnikov v občini ni prijavilo obrti. Zanimivo je, da so navodilo izpolnjevali tisti, katerih zaslužki niso po-

sebnost veliki, kar niti ni bil namen, neprijavljeni pa so večinoma ostali taki obrtniki v raznih dejavnostih, ki imajo precejšnje dohodke. Pri tem je namen upravnega organa Skupščine predvsem izenačiti osnove in pa odpraviti zaradi tega nepošteno konkurenco.

Ostali dohodki proračuna občine niso bistveno pomembni in niti ne velike. Pri tem je treba povedati, da se mora dohodek od trenutno še spornih komunalnih taks na cestna motorna vozila uporabiti

namensko za vzdrževanje cest IV. reda v občini, prav tako pa se morajo namensko koristiti prispevki za uporabo mestnega zemljišča. Od teh dohodkov se tudi ne odvaja določen odstotek za Temeljno izobraževalno skupnost. Ko so razpravljali o sredstvih za Temeljno izobraževalno skupnost, je bila poudarjena zahteva zakona, da mora biti za potrebe šolstva v letošnjem letu vsaj toliko denarja kot v lanskem letu, oziroma za toliko več, za kolikor se bodo povečali dohodki proračuna občine. Zakon tudi določa, da naj bi občinske skupščine določile odstotke, ki bi veljali vsa leta, s čimer bi bili dohodki Temeljne izobraževalne skupnosti odvisni od vsakoletnega gibanja gospodarstva. To pa je vsaj za sedaj še težko, posebno ker tudi republika in zveza spreminjata vsako leto delitveno razmerje do občine. V celoti bo proračun občine po predlogu naslednji:

DOHODKI:

	proračun	TIS
prispevki	5.204.910	3.723.080
davki	4.016.600	2.280.000
takse	660.000	—
prispevki od uporabe mest. zemlj.	1.600.000	—
ostali dohodki	147.867	—
prenešana sredstva	107.573	—
skupaj	11.736.950	6.003.080

Ti dohodki so predvidoma razporejeni takole:

	predlog koristnika	predlog SOB	realizacija 1967
za dejavnost šol	261.000	260.000	2.909.250
za kulturno prosvetno dejavnost	250.500	209.200	275.170
za socialno varstvo	1.014.700	1.012.000	842.291
za zdravstveno zaščito	337.000	257.000	214.714
za komunalno dejavnost	1.334.000	1.034.000	1.184.521
za delo drž. organov	3.374.385	3.299.400	2.790.538
za dej. družb. pol. skupnosti in organizacij	442.925	254.000	255.329
za negospod. investicije	2.044.902	1.423.900	2.138.711
za gospodarske posege	193.500	104.000	165.759
za obveznosti	—	—	—
iz prejšnjih let	1.000.380	1.000.380	646.888
za proračunsko rezervo sredstva, razporejena v % od dohodkov	188.000	188.000	174.841
za urejanje mest. zemljišč in komunalna taksa	883.070	865.070	771.566
skupaj	13.266.944	11.736.950	13.816.310

V razporeditvi dohodka proračuna občine je poleg sredstev, ki jih že dobi Temeljna izobraževalna skupnost, dano namensko še 260 tisoč N din za kritje razlik pri financiranju strokovnega šolstva. Pri tem so bili navzoči na seji sveta mnenja, da naj bi Temeljna izobraževalna skupnost vsaj enako višino namenila tudi za investicije v šolstvu. Ostale postavke razporeditve dohodka so večje ali manjše od lanske letne potrošnje, pač odvisno od potreb in programov v letošnjem letu. Pri večjih sredstvih za delo državnih organov je predvideno tudi 8 % povečanje osebnih

dohodkov zaposlenih v tej dejavnosti.

Med sredstvi, ki so razporejena v odstotek od dohodkov, je predvideno, seveda v kolikor bo celotni proračun občine uresničen v predvideni višini, 325.000 N din v sklad za kulturo in prosveto, 281.000 N din v sklad za telesno-vzgojno dejavnost, 160 tisoč N din za osnovno dejavnost krajevnih skupnosti ter 99.070 N din za vlaganje v rezervni sklad.

Na seji sveta za družbeni plan in finance so razpravljali še o predlogu odloka o določitvi stopenj za financiranje Temeljne izobraževalne skupnosti za letošnje leto.

T. L.

Za in proti združitvi obeh jeseniških osnovnih šol

Osrednja točka dnevnega reda na sedmi seji izvršnega odbora Temeljne izobraževalne skupnosti občine Jesenice 13. t. m. je bila razprava o resoluciji za nadaljnji razvoj šolstva v občini, ki jo je februarja sprejela Skupščina občine Jesenice. Poleg članov IO so bili navzoči tudi predsednik SOB Jesenice Franc Žvan, načelnik oddelka za družbene službe Pavle Dolar, predsednik sveta za šolstvo, kulturo in telesno kulturo Jože Gazvoda, direktor Zavoda za prosvetno pedagoško službo Kranj Zrimšek in predstavniki samoupravnih organov in direktorji šol, ki jih v resoluciji predvidena sprememba šolske mreže prizadene.

Začetek razprave ni bil preveč obetajoč, ker je bila že uvodna razprava predstavnikov Skupščine občine Jesenice preveč alternativna s poudarkom, ki je nekako zvenel, kdor ni za resolucijo, je proti šolstvu. V bistvu pa ni šlo za ali proti resoluciji, temveč za nekatere pripombe na posamezna stališča v resoluciji. Seveda pa je bilo nekoliko nerodno govoriti o dokumentu, ki ga je najvišji organ v občini, to je občinska skupščina že sprejela in s tem tudi že zadolžila Temeljno izobraževalno skupnost za njegovo realizacijo, ne da bi ta organ pri oblikovanju tega dokumenta sploh sodeloval. Če mu je družba zaupala čez 6 milijonov N dinarjev za vzgojo in izobraževanje, potem bi bilo tudi prav, da se ga vključuje pri oblikovanju šolske politike v občini. Vsi navzoči so bili enotnega mnenja, da predstavlja resolucija pozitiven dokument za urejanje šolstva v občini, le da bi bilo nujno nekaj stališč v resoluciji še razčistiti, ker ta organ pred sprejemom resolucije ni imel možnosti, da o njej razpravlja in na nekatera stališča da svoje pripombe.

Največ je bilo govora o spremembi šolske mreže oziroma o združitvi obeh jeseniških osnovnih šol. Prav gotovo bi združitev obeh šol pomenila določen prihranek, vendar ne takega kot se je v prvem trenutku videlo. Združitev bi prav gotovo pomenila tudi poenotenje pedagoškega režima, smotrnejšo nabavo in koriščenje učil, knjižnic in drugo. To so argumenti, ki govorijo za združitev. Kaj pa govori proti?

Čeprav ni uradnih predpisov, ki bi določali velikost šole, ki bi vzgojno-izobraževalnim smotrom najbolj ustrezala, je pedagoška praksa dokazala, da je najuspešnejše delo na šolah s 300 do 700 učencev in do 25-članskim učnim kolektivom. Združena jeseniška šola pa bi po prešolanju učencev iz Hrušice v Mojstrano in iz Blejske Dobrave na Koroško Belo štela skoraj 1.700 učencev, ne da bi se bistveno razbremenili učni prostori za razširjeno dejavnost, to je za dodatno delo z učenci, izvenšolske dejavnosti, oziroma celodnevno bivanje. Učni kolektiv bi štel čez 70 članov in bi morali delovne in redovalne konference deliti na dva dela (zaradi prostora in časovne racionalizacije), to je na nižjo in višjo stopnjo, s čimer

pa ponovno poglobimo prepad med obema stopnjama, ki ga je šolska reforma tako krčevito odstranjevala.

Z združitvijo obeh šol pa se bo nujno zmanjšala tudi vloga ravnatelja šole kot pedagoškega vodje, mentorja in svetovaleca. Ravnatelj bo po sili razmer postal uradnik, namesnik da bi bil usmerjevalec metodičnega in didaktičnega procesa na šoli in z njim najtesneje povezan. S tem so porušena vsa reformna prizadevanja o vlogi ravnatelja kot mentorja in svetovaleca ter o vzgojnih aspektih osnovne šole.

Poleg navedenih pomislekov pa je izbila tudi domneva, če je smotno, da se dva učna kolektiva združujeta za štiri leta, potem pa ponovno razdružujeta. V programu razvoja šolstva v občini je namreč tudi izgradnja nove osnovne šole na Plavžu, kamor naj bi se potem preselila osnovna šola Tone Čufar, ki zajema učence s tega območja, v sedanji stavbi pa bo ostala osnovna šola Prežihov Voranc. Strokovne študije in praksa je pokazala, da je za zlitje dveh kolektivov, kot socialnih skupin, potrebno več let, da se zlijeta v homogeno celoto, v enotno delovno grupo, ki je pogoj za uspešno vzgojno-izobraževalno delo. Če štiri ali pet let, ko bi morebiti z združitvijo to homogenost dosegli, pa bi kolektiv z izgradnjo nove šole na Plavžu ponovno razdružili in proces oblikovanja delovne grupe bi se ponovil, seveda na škodo vzgojno-izobraževalnega dela.

Na seji so bili tudi enotnega mnenja, da je treba resolucijo, ki zajema investicijske dejavnosti do leta 1970, dopolniti tudi s tem, da mora biti v tem času tudi pripravljena vsa dokumentacija za gradnjo nove šole na Plavžu in da se začetna dela tudi začno izvajati. V zvezi s tem je bil izrečen tudi pomislek, če je dovolj preudarno, da se za štiri ali pet let prešolajo učenci s Hrušice v Mojstrano, ker bodo z izgradnjo šole na Plavžu ponovno prešolani na Plavž.

Po zelo uspešni in s pedagoškimi materialnimi in drugimi argumenti ter podatki podkrepljeni debati, je IO TIS sklenil, da izvajanje resolucije sprejme v svoj delovni program z naslednjimi pripombami:

1. da se ponovno iz vseh pedagoških, psiholoških, socialnih in materialnih vidikov (Nadaljevanje na 11. strani)

Oblikovanje z lesom in kovino

V soboto, 16. t. m. so v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah odprli razstavo plastik akademskega kiparja Petra Černeta. Ker smo njegove biografske podatke in njegovo ustvarjalno pot objavili v naši prejšnji številki, danes objavljamo zapis umetnostnega zgodovinarja Andreja Pavlovca o likovnem prijemu razstavljalca.

Doslej del akademskega kiparja Petra Černeta nismo bili vajeni gledati v takšnem številu. Ko je sodeloval na razstavah skupine BE 54 ali samostojno, so bili to vedno samo deli posameznih ciklusov ali zaokroženi ciklusi. Tokrat pa imamo priložnost pregledati dela iz daljšega obdobja. Sedem let dela je pred nami in 27 plastik v plemenitem materialu, lesu, bronu ali spoju teh dveh materialov. Njegove znane plastike, ki jim je dal skupni naslov Pogrebi, so izhodišče tudi tej razstavi, kjer razvija dosežke, ki jih je v pogrebcih spojil iz virov domače primitivne plastike in plastike črnske smeri v osnovni likovni problem zgrbljene figure. Tu ga je mikala zunanja formalna plat lesa, njegove strukture, ki ji je iskal nove in nove efekte poudarke, sledeč naravnim zakonitostim lesa ali pa je struk-

turo lesa poudaril povsem svojevoljno. Dokler upošteva organsko rast lesa — debela ali kiparskega bloka, toliko časa je naslon na figuraliko močnejši. Grafizem, ki ga je v začetku zasledoval v lesu in lesu dajal poudarka s čisto grafičnimi lesoreznimi prijemi, je kasneje zamenjal gladka obdelava z vmesnimi vložki kovine. Pri malih plastikah, najprej pri teh, postane les kmalu samo jedro kovinske obloge. Plastika z naslovom Pentlja iz leta 1965 je značilna za ta premik, ko se pozikusi z lesom in bronom in ko les postane nosilec jedra, bron (ali druga kovina) pa nosilec ovojne plastike. Ta premik je važen toliko bolj, ker je kipar, ki je že dovolj dolgo odmaknjen od prvih vzorov iz virov primitivne plastike, tokrat zajel pri baročni plastiki: vzemimo na primer katerokoli baročno plastiko, pri kateri upodob-

ljeno telo živi povsem drugačno življenje od obdajajoče draperije. Kakor sta tam polihromaciji telesa in draperije svoja svetova, barva kože in zlato, tako je pri Černetovih plastikah to neso-glasje združeno v eno plastiko poudarjeno z materialom, lesom in kovino. Končno mu ovoj postane posoda (in tudi formalno sledi temu klicu), v kateri vre zastrto hotenje človeka, morda hrepene-nje... Andrej Pavlovec

Tribuna molka

Zavoljo živahnih in vročih nih razprav v zvezi z resolucijo o nadaljnjem razvoju šolstva na Jesenicah, ki jo je dne 8. februarja sprejela občinska skupščina, se je občinska konferenca SZDL odločila za sklic javne tribune. Ta naj bi po mnenju mnogih razjasnila prenekatera nerazčiščena vprašanja.

Obisk je bil več kot zadovoljiv in pričakovati je bilo, da bo razprava dokaj plodna. Toda zares konkretni in izčrpni uvodni razlagi stališč občinske skupščine, ki jo je podal predsednik sveta za prosveto, kulturo in telesno vzgojo in republiški poslanec Jože Gazvoda, je sledil molk. Ta molk je enim govoril o ozkosti in slabem posluhu našega prosvetnega občana za družbene procese in reformo o šolstvu, drugim pa je dal vedeti, da ima naš prosvetar tudi svojo glavo in se s popolno odgovornostjo postavlja po robu vsem tistim, kar v naši družbi pači in onemogoča rast mladega socialističnega človeka. Če pri tem greši (morda v tem primeru), se je treba vprašati, ali ni bil že dostikrat razočaran. Ali mu je družba v teh dobrih dveh desetletjih dajala tisto oporo, ki bi mu jo morala? Mu je skušala dati mesto in spodbudo v družbi, ki ga je zaslužil? Deklarativno že, stvarno pa še zdaleč ne in vendar je prav on najbolj čutil, kako važna je vzgoja in kakšnega pomena je za bodočnost neke nove družbe. Pri vzgajanju mladih ljudi je potrebno veliko idealizma in ljubezni, zato roko na srce: Če je ob vsej komercializaciji in tehnizaciji naše družbe ostalo še kje kaj idealizma, je to prav pri tistih, ki so jim zaupane naše sedanje in bodoče generacije. Žal se tudi tukaj že čutijo deformacije. Naš človek ne bo in ne more postati humanejši vse dotlej, dokler bo njegov življenjski cilj in smoter le dinar. Danes se tega družba že v celoti zaveda. Koliko pa je pripravljena žrtvovati za rešitev teh, morda usodnih vprašanj, je težko povedati. Malomeščanska mentaliteta z lakomnostjo in lovom za denarjem je poštenega pedagoga in intelektualca odtujila, bolje

V soboto gostovanje Mestnega gledališča ljubljanskega

V soboto, 23. marca ob 19.30 uri bo s predstavo Radivoja Lole Djukića BOG JE UMRL ZAMAN v dvorani gledališča Tone Čufar spet gostovalo Mestno gledališče ljubljansko. Avtor »lepo« in smešno napisane komedije, kakršen podnaslov ima BOG JE UMRL ZAMAN, je znani pisec in režiser zelo gledanih zabavnih in satiričnih oddaj beograjske televizije Radivoje Lola Djukić. To ime je zadosten porok, da bo komedija

nudila ne samo dve uri prvovrstne in duhovite zabave, temveč tudi prav take satire naših razmer, našega časa in nas samih. Zato ni čudno, da ima Mestno gledališče ljubljansko komedijo še zmerom na repertoarju, čeprav je bila premiera komedije BOG JE UMRL ZAMAN že v lanskem sezoni in razumljivo je tudi, da je komedija imela veliki uspeh v Beogradu. Zato prav gotovo ne bo veljalo zamuditi te satirične komedije, ki jo je kot gost režiral beograjski režiser Milivoje Tomić. V vlogah nastopa vrsta znanih in najbolj priznanih igralcev Mestnega gledališča ljubljanskega kot so Anka Cigojeva, Juvanova in Murkova pri igralkah, pri igralcih pa Janez Eržen, Saša Miklavc, Janez Škof in še Arčon, Drofenik, Kalan, Presetnik in drugi. Mestno gledališče ljubljansko se nam je v letošnji sezoni že simpatično predstavilo s Kreftovo komedijo Kranjski komedijanti, tokrat pa ga bomo lahko videli v sodobni in duhoviti satiri BOG JE UMRL ZAMAN, obenem pa imeli tudi priložnost seznaniti se z gledališkim delom tako znanega in duhovitega satirika kot je Radivoje Lola Djukić. Za sobotno gostovanje Mestnega gledališča ljubljanskega si vstopnice pravočasno zagotovite z rezervacijo na telefon 82-200, saj bo to gostovanje ne samo prijetno in duhovito razvedrilo, temveč tudi lep in zanimiv kulturni dogodek.

nj

Nezapažena dejavnost

Skoraj sto zbranih aktivnih članov DPD Svoboda Tone Čufar za Jesenic na sobotnem delovnem sestanku društva, je zelo presenetila ugotovitev, da se je od 62 vabljenih gostov odzval samo eden. Ali je dejavnost društva res tako nezapažena, da ne zasluži nobene pozornosti družbeno-političnih organizacij občine in železarne ter drugih oblikovalcev družbenopolitičnega življenja na Jesenicah? Ali je duhovna kultura res pa-storek v našem družbenem življenju? Tako so bila vprašanja na sobotnem sestanku jeseniških Svobodašev.

Ob takih ugotovitvah skoraj demagoško izzvene besede o kulturi kot integralni sestavini družbenega razvoja in dela, pa vendar so še kako resnične. Nelzproсна resnica je, da bo samoupravljanje delovalo ustvarjalno, kadar bomo bolj izobraženi in bolj kulturni! Danes se boj za kulturo razširja tudi na področje boja za delovno kulturo, na kulturo v samem procesu proizvodnje. Vse to je proklamirano v ustavi, v programu ZKJ, v resolucijah sindikalnih kongresov in v drugih dokumentih. Ali je za dejavnike, ki bi se v prvi vrsti morali nenehno boriti za uresničitev tega, res vse to samo mrtva črka na papirju? Sobotni

primer, ki pa ni osamljen na Jesenicah, potrjuje to domnevo. Ali ni to najbolj idealna prilika za vse tiste, ki jim obveza za oblikovanje družbenopolitične podobe občine reže tudi vsakodnevni kruh, da prispevajo svoj delež k uresničevanju družbenih nalog na področju kulture. Pa tudi dejavnost, ki jo opravlja jeseniška Svoboda pri teh dejavnostih ne bi smela biti nezapažena.

Res je, da je nemogoče zahtevati, da vodilni delavci občinskih in tovarniških družbenopolitičnih organizacij in predstavniki občinske skupščine osebno obiščejo vse številne zbornice in sestanke, čeprav je to najlepša možnost in prilika za uveljavljanje stališč in smotrov za nadaljnji razvoj socialističnih družbenih odnosov in za spoznavanje razmer, obenem pa je za nekatere to tudi delovna dolžnost, vendar so ti organi kolektivna telesa. Ali ne bi s pametno delitvijo dela ti dejavniki lahko obiskali vse, vsaj pomembnejše zbornice in sestanke v občini? S tem pa bi dali tudi priznanje številnim kulturnim delavcem ter drugim, ki ogromno prostega časa žrtvujejo za lepšo družbenopolitično in kulturno podobo Jesenic in občine.

Ravno pri tem pa nam največkrat zmanjka družbenopolitične zavesti!

Problemi gledališča so (ne) kulturnega

(3. nadalj. in konec)

Odstotek višine sklada za kulturno dejavnost z ozirom na celoten občinski proračun se je v zadnjih letih gibal kot to kaže spodnja tabela. V prvi koloni je naveden odstotek udeležbe sredstev samega sklada za kulturno dejavnost v občinskem proračunu, v drugi koloni pa je naveden odstotek vseh sredstev, ki jih je skupščina občine dala za kulturo tudi izven sklada (spomeniško varstvo, jeseniški zbornik, investicije za kulturne domove itd.).

leto	% udeležbe sklada v občinskem proračunu	vseh sredstev
1963	2,69	3,30
1964	3,12	4,59
1965	1,97	3,16
1966	1,69	2,21
1967	1,74	2,53

Takoj je upadljiv močan padec procenta v letu reforme in razumljivo je, da je ta upad celotnih sredstev vplival tudi na znižanje denarja, namenjenega za kulturo in s tem v zvezi tudi gledališču. Še bolj prepričljivo sliko nesorazmernosti porasta občinskega proračuna in sklada za kulturno dejavnost daje naslednja primerjava:

leto	indeks porasta občinskega proračuna	sklada
1963	100	100
1964	117	131
1965	137	97
1966	146	89
1967	162	113

Iz navedenih podatkov je razvidna konstantna rast občinskega proračuna, indeksi sredstev sklada pa jasno dokazujejo vse prej kot pa utrjeno in logično politiko financiranja kulture v občini. Res

Kaj bomo gledali v kinu

23. in 24. marca amer. film **PLAČILO ZA VRAGA**, ob 17. in 19. uri.

25. marca italijanski barvni CS film **MONGOLI**, ob 17. in 19. uri.

26. in 27. marca franc. jug. barvni film **SOLEDAT**, ob 17. in 19. uri.

28. marca francoski barvni VV film **CLOVEK IZ RIA**, ob 17. in 19. uri.

29. marca franc. rom. film **ZVEZDA BREZ IMENA**, ob 17. in 19. uri.

30. marca amer. ital. barvni CS film **V SENCJI REVOLVERJA**, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

23. in 24. marca franc. jug. barvni film **SOLEDAT**, ob 18. in 20. uri.

25. in 26. marca ital. barv. CS film **MONGOLI**, ob 18. in 20. uri.

27. marca francoski barvni VV film **CLOVEK IZ RIA**, ob 18. in 20. uri.

28. in 29. marca grški film **GRK JANIS**, ob 18. in 20. uri.

30. marca japonski barvni film **NA SODU SMODNIKA**, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

23. marca francoski film **NA STRANSKI POTI**.

24. marca ameriški barvni CS film **RANČ SMRTI**.

28. marca ameriški film **PLAČILO ZA VRAGA**.

30. marca grški film **GRK JANIS**.

Kino KRANJSKA GORA

23. marca italijanski barvni CS film **ZA PEST DOLARJEV**.

24. marca grški film **GRK JANIS**.

28. marca franc. jug. barvni film **SOLEDAT**.

30. marca ameriški film **PLAČILO ZA VRAGA**.

Kino ZIROVNICA

24. marca italijanski barvni CS film **ZA PEST DOLARJEV**.

Gledališče

V soboto, 23. 3., ob 19.30 uri: Radivoje Lola Djukić **BOG JE UMRL ZAMAN** — lepo in smešno napisana komedija — Gostovanje Mestnega gledališča ljubljanskega.

V soboto, 23. 3., ob 20. uri: C. Golar **VDOVA ROŠLINKA** — veseloigra — gostovanje v Podnartu.

Cenjene ljubitelje gledališča opozarjamo na gostovanje Mestnega gledališča ljubljanskega s komedijo **BOG JE UMRL ZAMAN**. Vstopnice si zagotovite pravočasno z rezervacijo na telefon 82-200.

OBVESTILO

Obratovodstvo strojnega vzdrževanja obvešča vse članke kolektiva, železarne, da v letu 1968 ne bo več sprejemalo naročil za izdelavo samokolnic, ker nima več prostih kapacitet.

inž. Miroslav Noč

OBVESTILO

Kdor še ni poslušal prvega predavanja iz osnov varstva pri delu prof. Franja Aleša, vas opozarjamo, da bo to predavanje v ponedeljek, dne 25. 3. 1968 od 8. do 12. ure dopoldan in od 15. do 19. ure popoldan v ŽIC na Jesenicah.

Ker vam bo to koristilo pri zaključnem izpitu, naj ne bo nikogar, ki bi iz neupravičenih vzrokov izostal.

Peter Sitar

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru žeb-ljarne se prisrčno zahvaljujem za sprejeto darilo ob dnevu žena.

Marija Šranc

ZAHVALA

Vsem sodelavkam iz valjarne 2400 na Javorniku se za prejeto čestitko, ki sem jo prejela ob prazniku dneva žena, najlepše zahvaljujem ter jim želim še mnogo delovnih uspehov v kolektivu.

upokojenka
Marija Zemva
Zasip 33

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru hladna valjarna-žičarna se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla v času bolezni.

Vinko Tekavčič
HVZ

ZAHVALA

Ob težki in nenadomestljivi izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, brata in tasta

JURIJA JENSTERLA

se iskreno zahvaljujem za prizadevanje prim. dr. Brandstetterju, dr. Vidali, zdravstvenemu in strežnemu osebju oddelka.

Zahvaljujem se obratoma valjarne žice in elektrodni oddelku. Posebna zahvala tov. Grošlju, ki se je v imenu kolektiva valjarne žice poslovil od pokojnika pred odprtim grobom. Iskrena hvala darovalcem vencev in cvetja, vsem, ki so se v tako velikem številu poslovili od pokojnika, lastnikom osebnih vozil ter vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Zena Alojzija in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega in skrbnega moža, očeta, starega očeta

ANDREJA DOBRAVCA

se iskreno zahvaljujem vsem sostanovalcem, prijateljem in znancem, posebno pa sosedji Bindarjevi, za pomoč v teh težkih dneh. Zahvaljujem se vsem, ki so mu darovali cvetje, nam izrekli sožalje in ga spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujem se pevskega zboru za žalostinke in prevoznikom osebnih avtomobilov za prevoz.

Zalujoča žena Pavla, sinova Janez in Andrej, hčerke Sonja, Slavka, Majda, Mica, vnuki in vnukinje in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljube mame

MARIJE PODGAJSEK

se najiskrenejše zahvaljujem vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti, ji prinesli cvetja in nam izrazili sožalje.

Zahvaljujem se primariju dr. Brandstetterju, dr. Pogacniku in strežnemu osebju internega oddelka bolnice za zdravljenje pokojne mame.

Posebna zahvala naj velja sostanovalcem za lep venec, še posebej pa družinam Pust, Rozman, Rebolj, Janša ter drugim za njihovo pomoč in pozornost.

Sodelavcem raziskovalnega oddelka najlepša hvala za venec in številno spremstvo k maminemu poslednjemu počitku. Vsem voznikom osebnih avtomobilov pa se zahvaljujem za njihovo dragoceno uslugo.

Zahvalo smo dolžni pevskega zboru, predstavnici SZDL terena Plavž Genici Arh za njene poslovilne besede in predstavnikom organizacije ZB.

Zalujoča Vera in Tone Dolenc ter ostalo sorodstvo

Bojan Čebulj

Naši boksarji na reviji v Hrastniku

V soboto, 16. t. m., je BK Hrastnik organiziral boksarsko revijo za začetnike boksa (juniorje in seniorje). Na reviji je nastopilo tudi nekaj starejših in izkušenih boksarjev. Revije so se udeležili boksarji iz štirih slovenskih klubov: Hrastnika, Trbovelj, Ljubljane in Jesenic. Program je bil tik pred pričetkom revije nekoliko spremenjen, ker na revijo niso dopotovali boksarji iz Zagreba.

Jeseniške boksarje je zastopalo 5 boksarjev — trije juniorji (Sedžek, Hladnik in Bursič), ki so se prvič predstavili publiku na ringu ter dva seniorja (Trupkovič in Murič), ki imata že nekaj nastopov za seboj, vendar sta po predpisih še vedno začetnika v tem športu.

Z nastopom naših boksarjev smo lahko zadovoljni, čeprav sta juniorja Sedžek in Hladnik srečanje izgubila, ker sta nastopila z boksarjema iz Hrastnika, ki imata že nekaj nastopov za seboj. Najlepši boks med absolutnimi začetniki je pokazal junior Bursič Serdo, ki je boksar z bolj izkušenim Sekolovnikom iz Ljubljane neodločeno.

Posebno poglavje na reviji pa je bil Jeseničan Franc Trupkovič, ki je v zelo lepi borbi z absolutno premočjo premagal Vargo iz Ljubljane ter ponovno dokazal, da spada med najboljše boksarje v Sloveniji.

Po končani reviji je bilo med vodstvi klubov načelno dogovorjeno, da se podobna revija v začetku aprila (verjetno 7. aprila) organizira na Jesenicah.

Za in proti združitvi obeh jeseniških šol

(nadalj. z 9. str.)

prouči združitev obeh jeseniških osnovnih šol ter s tem tudi prešolanje učencev s Hrušice v Mojstrano in

2. da se v resolucijo vnese še zahteva, da je treba do leta 1970 pričeti tudi z gradnjo nove osnovne šole na Plavžu.

Za uspešno izvajanje in spremljanje izvajanja resolucije so na seji imenovali tudi tri komisije in sicer: komisijo za organizacijske, ekonomske in druge ukrepe, komisijo za investicije in komisijo za družbene naloge šole.

problemi doma

je, da je sklad nekaj denarja dobil tudi izven občinskega proračuna, in res je tudi, da posamezne kulturne ustanove in društva dobijo še dodatna sredstva tudi pri gospodarskih organizacijah, na noben način pa ta sredstva (še posebej, če izvajamo investicije), ne predstavljajo odločujoče osnove, kot jo predstavlja to sklad pri občinski skupščini, zlasti še za take ustanove kot sta gledališče in knjižnica.

Iz vsega povedanega je razvidno, da v takem položaju in sistemu financiranja res ni mogoče urediti še vprašanje vzdrževanja dotrajanega (ne)kulturnega doma, najmanj pa je krivdo za nevzdrževanje in dotrajanost naprtili gledališču. Vprašanje sistema financiranja vse kulture v občini in še posebej vzdrževanja kulturnih domov je vprašanje, ki ga nikoli še nihče ni resno načel, čeprav o njem že dolga leta razpravljamo. Zadovoljujemo se s

trenutnimi, začasnimi in niti ne polovičarskimi rešitvami in prepuščamo času, da nam pokaže sliko naše neuspešnosti. Ta slika je (ne)kulturni dom na Jesenicah, slika, ki je sramotna in nečastna. In ta slika bi ne bila prav nič drugačna, če bi v tem (ne)kulturnem domu ne bilo nikdar nobenega gledališča! Narobe, najbrž bi bila še slabša in še bolj žalostna kot je.

Na žalost, ne vem recepta, ki bi vsem tem problemom takoj in izdatno našel rešitev. Namen mojega pisanja ni kogarkoli obdolževati za tako stanje. Najbrž kdo sam (pa če je to tudi sama skupščina občine) tega ne bo nikdar rešil, zato je prav, da je s problemom in njegovo resnostjo seznanjena vsa javnost in naša občinska družbena skupnost. Jadikovanje, da ni in še dolgo ne bo denarja za izboljšanje stanja prav nič ne pomaga in iskanje grešnega kozla v gledališču še manj. Zavestna in hotena družbena akcija na široki fronti je edina rešitev, ak-

cija, poudarjam, ne pa jalovo razpravljanje in zgubljanje v neuresničljivih načrtih. Kdo bo in naj bi bil pobudnik te akcije? Morda pa le nekdo od tistih, ki bo moral reči odločujočo besedo takrat, ko bo Elektropodjetje Kranj ukinilo dobavo elektrike v kulturnem domu na osnovi poročila komisije, ki je pred kratkim pregledala električno napeljavo in naprave. In rok za ureditev tega vprašanja je (jasno spet in samo gledališču, kot upravitelju stavbe) Elektropodjetje Kranj postavilo 1. april 1968! Ob tem roku pa gledališče ne ve niti, s kakšnim denarjem za gledališko dejavnost razpolaga in bo razpolagalo v letu 1968, kaj šele, da bi vedelo in moglo vedeti, kako naj reši vprašanja in probleme, ki jih je čas neusmiljeno postavil z dotrajanim in nekulturnim domom, ne pred gledališče samo, temveč pred nas vse in tudi nemraa pred koga posebej.

Tekmovanje za memorial Janeza Rožiča

Smučarski klub v Ratečah je organiziral v nedeljo, 17. marca tradicionalno mednarodno tekaško tekmo v spomin na znanega kombinatorca, bil pa je tudi odlični tekač in skakalec, Janeza Rožiča iz Rateč. Kot vsako leto so tudi letos tekmovali v kategorijah mlajših in starejših mladincev ter članov in za prehodni pokal, ki ga je lansko leto osvojila ekipa Jesenic. Tekmovanja so se ude-

Alojz Kerštajn na tekmi za »pokal Kurikkala«

Veleslalom na Krvavcu

Smučarski klub »Triglav« Kranj je priredil v nedeljo, 17. t. m. na Krvavcu veleslalom, katerega se je udeležilo čez 90 tekmovalcev in tekmovalk. Proga z Zvoha v Tiho dolino meri okoli 2 km in je imela 60 vrtic. To je zelo lepa tekmovalna proga in le škoda, da na Krvavcu vreme ni bilo lepo. Gosta megla in močan veter s snegom sta zelo ovirala vidljivost, zato je mnogo tekmovalcev zašlo s tekmovalne steze. Komaj okrog polovice tekmovalcev je prispelo na cilj brez napake. Na startu so bili vsi naši najboljši tekmovalci, razen Jakopiča in Gašperšiča. Pomnitev državnega prvenstva v malem. Tudi zagrebški tekmovalci se pridno udeležujejo vseh tekem v zadnjem času v Sloveniji. V rezultatih so precejšnje razlike, iz katerih je razvidno, kakšne težave so imeli posamezniki z gostoto meglo, ko so se lovili z orientacijo na progi.

REZULTATI — ČLANI:

1. Mirko Klinar, JLA, 2.04,7, 2. Gazvoda, Branik Maribor, 2.07,9, 3. Jamnik, Triglav Kranj, 2.17,3, 4. Andrej Klinar, Jesenice, 2.18,9, 5. Stare, Jesenice, 2.20,2, 9. Marolt, Jesenice, 2.31, 31. Slivnik, Jesenice, 3.11.

ČLANICE:

1. Majda Ankele, Triglav Kranj, 2.31, 2. Pirnat, Branik Maribor, 2.48,8, 3. Vilman, Jesenice 2.57.

- II

ležili vsi najboljši slovenski tekači, razen Bavčeta, Dretnika in Krpača iz Raven, Seljaka iz Kranja, ker so bili na tekmovalju v Italiji ter Kalana in Zupana iz Gorij, ki sta trenutno v JLA. Tekmoval ni tudi Ambrožič z Bleda, ker ga je popoldne čakalo slovensko prvenstvo v skokih. Kakor vsako leto so se tudi letos tega spominskega tekmovalja udeležili Avstrijci in sicer ekipa iz Himmelberga, Beljaka, Salzburga in Radstadta na čelu z olimpijcem Jancem. Pri mlajših mladincih je pričakovano zmagal Mato ŠIMNIC s časom 19:43,5, član TVD Partizan Gorje, drugi je bil Milan Novak, SK Radovljica, 20:10,0, 8. Jože Rožič, Jesenice, 21:52,5, 10. Franci Lah, Jesenice, 22:55,5.

Tudi pri starejših mladincih je pričakovano zmagal favorit nedeljske tekme Bogdan SLOVNIK iz Ihana s časom 41:12,4, 2. Drago Pintar, SD Jesenice, 42:40,0, 4. Andrej Janša, Jesenice, 43:41,5.

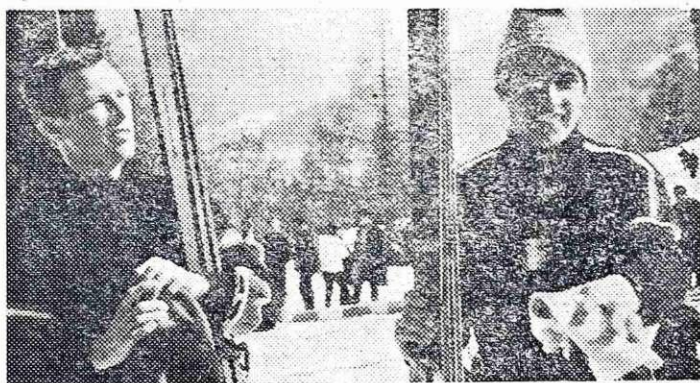
Najbolj zanimivo je bilo tekmovalje članov na 15 km

dolgi progi, saj so bili na startu zbrani trije udeleženci olimpijskih iger v Grenoblu Janc iz Avstrije in Mlinar ter Kerštajn iz Rateč. Janc je potrdil dobro uvrstitev za pokal Kurikkala in seveda s precejšnjo prednostjo zmagal. Že pri 7,5 km je imel 2,13 min. prednosti pred Mlinarjem, nekaj več pa pred Kerštajnom, kasneje pa je to prednost še povečal. Mlinar je Kerštajna ujel že na 7,5 km, nekaj časa sta tekla skupaj, to pa je izkoristil Avstrijec Braun in se uvrstil na drugo mesto pred Mlinarjem.

REZULTATI — ČLANI: 1. Andrej Janc, SK Radstadt, 54:01,0, 2. Rudi Braun, Salzburg, 58:10,5, 3. Janez Mlinar, SD Jesenice, 58:51,0, 4. Pavel Kobilica, TVD Partizan Gorje, 59:51,5, 6. Alojz Kerštajn, SD Jesenice, 60:22,0.

Prehodni pokal je osvojila ekipa Jesenic, ki so jo sestavljali starejši mladinec Pintar in člana Mlinar ter Kerštajn, s časom 2:41,53.

- IC

Zgornja slika: Russel in Digruber po osvojitvi 1. oz. 2. mesta na tekmovalju za »pokal VITRANC«

spodnja slika: na startu in cilju tekem za »pokal Kurikkala«

Člansko prvenstvo SRS in mladinski šampionat SFRJ v skokih

v soboto in nedeljo je bilo pred Poncami na 65-metrski skakalnici republiško prvenstvo za člane. Za naslove državnih prvakov pa so se pomerili mlajši in starejši mladinci.

Republiški prvak med člani je postal Marjan PEČAR, Stanko SMOLEJ pa s Stefančičem deli 5. in 6. mesto.

Med mlajšimi mladinci je naslov državnega prvaka vošojil KOBAL — Triglav, Kranj. V tej konkurenci jeseniški skakalci nimajo ustrezne zastopnika.

Mnogo več uspeha pa so jeseniški skakalci imeli v ka-

tegoriji starejših mladincev. Državni prvak je postal Janjo PAGON drugo mesto je zasedel DEMSAR osmi pa je bil Karel KRZNARIČ vsi člani SK Jesenice). Krznarič je s padcem v drugem skoku zapravil zanesljivo prvo mesto.

Državno prvenstvo za mladince je ponovno opozorilo našim smučarskim delavcem, da bo treba mnogo več pozornosti posvetiti vzgoji mlade generacije, predvsem mlajših mladincev, ker sicer bo morala med generacijami vrzel, ki jo ne bo mogoče v krajšem času premostiti.

Republiško prvenstvo z navadnimi sankami

V nedeljo, 17. t. m. je bilo v izvedbi Sankaškega kluba Jesenice pri Savskih jamah II. republiško prvenstvo v sankanju za članice, člane, mladinke in mladince z navadnimi sankami. Tudi za to tekmovalje je bila proga dobro pripravljena, za kar ima posebno zaslugjo Janez SMOLEJ — letošnji prvak Železarne v sankanju pri članih. Tekmovalje je v začetku nekoliko oviralo slabo vreme s snegom, dež v dolini pa je pripomogel, da mnogi prijavljeni niso nastopili, saj se jih od 60 prijavljenih 14 ni pojavilo na startu. Vse graje vredna je neudeležba članice ekipe Železarne, kajti Fabčičeva bi glede na rezultat, dosežen na prvenstvu železarne Jesenice, brez težave osvojila naslov republiške prvakinja. Tekmovalci so v konkurenci enosedov opravili po dve vožnji, v konkurenci dvosedov pa eno vožnjo. Skupno je nastopilo 44 enosedov in 16 dvosedov.

Pri mladinkah je nastopila samo Darja SMOLEJ z Jesenic in osvojila naslov republiške prvakinja s časom 2:40,7 (1:22,4, 1:18,3).

Od šest prijavljenih članic sta nastopili samo dve tekmovalki iz Selc nad Škofjo Loko. Prvo mesto in naslov republiške prvakinja je pripadlo Cveti TOLAR s časom 2:42,4 (1:22,2, 1:20,2), drugo pa Marici Rejc s časom 2:45,8.

Pri članih je bila borba za prvo mesto zelo zagrizenja. Glavna borba je bila med tekmovalci iz Trziča in Jesenic, saj se je med prvo deseterico uspelo vrniti samo enemu tekmovalcu iz Selc nad Škofjo Loko. Od 37 prijavljenih jih je nastopilo 28. Po dveh vožnjah je z minimalno razliko 4 desetinke sekunde zmagal in osvojil naslov republiškega prvaka 57-letni Trzičan Albin VALJAVEC s časom 2:14,8 (1:08,0, 1:06,8) pred Jeseničanom Petrom Prevcom s časom 2:15,2. Ostali najboljši rezultati: 3. Jože Meglič (2:16,1), 4. Ivan Rendulič

(2:17,2), oba iz Trziča, 5. Drago Dokl (2:17,9), 6. Janez Smolej (2:21,9), oba z Jesenic.

Mladincev je od 16 prijavljenih nastopilo 13. Tu je prvo mesto in naslov republiškega prvaka prav tako pripadlo Trzičanu. Osvojil ga je Branko VALJAVEC s časom 2:14,8 (1:07,6, 1:07,2) pred Jožetom Malijem s časom 2:24,6. Ostali najboljši rezultati: 3. Lojze Nastran (2:32,8) iz Selc, 4. Janez Čarman (2:37,8), 5. Vojko Kavčič (2:39,6), oba iz Sore pri Medvodah.

V tekmovalju dvosedov je nastopilo 15 dvojic. Zmagala je dvojica T. AHACIČ — F. SREČNIK iz Trziča s časom 1:11,3 pred jeseniško dvojico J. Smolej — F. Zorman s časom 1:12,5. Ostali najboljši rezultati: 3. J. Meglič — J. Mali (1:13,0) Trzič, 4.—5. T. Robič — F. Razinger z Jesenic in V. Veber — V. Kavčič iz Sore pri Medvodah (1:16,4).

Tekmovalje, ki je kljub slabemu vremenu na začetku dobro uspelo, je vodil tokrat tehnični vodja kluba Julij Ulčar, priznanja in naslove republiških prvakov pa je podelil na zaključku v hotelu Dom pod Golico predsednik Sankaške zveze Slovenije Edi Delopst. JJ

Čestitamo!

Pred več kot 100.000 Norvežani je LUDVIK ZAJC, štipendist naše Železarne ponovno dokazal, da je najboljši Jugoslovanski skakalec. V izredno močni konkurenci je na 90 metrski holmenkolnski skakalnici med 94 skakalci zasedel imenitno 3. mesto (218,6 — 88,5, 84 m) za Belousovim (SZ) in Wirkolo (Nor.) To je doslej največji uspeh našega skakalnega športa. Ludviku iskreno čestitamo, obenem pa želimo njemu in soprogi mnogo sreče in zadovoljstva v skupnem življenju!

